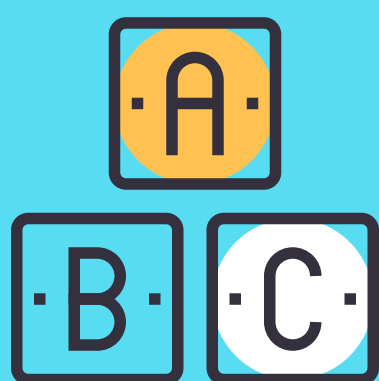

Inklúzia krok za krokom

PREDSTAVUJEME VÁM PRAKTICKÚ PRÍRUČKU K POSTUPOM PRI PORUŠOVANÍ PRÁV DETÍ (NIELEN) S ASPERGEROVÝM SYNDRÓMOM, ADHD A ĎALŠÍMI NEUROVÝVINOVÝMI ODLIŠNOSŤAMI

PRÍRUČKA VZNIKLA NA ZÁKLADE KONKRÉTNÝCH PODNETOV OD RODIČOV V RÁMCI KONZULTÁCIÍ A PORADENSTVA, KTORÉ REALIZUJE A CENTRUM V SPOLUPRÁCI S OZ HANS

PROJEKT PODPORA INKLÚZIE BOL PODPORENÝ MINISTERSTVOM SPRAVODLIVOSTI SR

MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a antisemitizmu a ostatným formám intolerancie v rámci projektu Podpora inklúzie.
Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá A Centrum

MATERIÁL JE SÚČASŤOU
AKTIVÍT INFORMAČNÉHO
CENTRA PRE INKLÚZIU

Informačné centrum pre inklúziu je projekt podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 - 2020“, ktoré administruje IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže

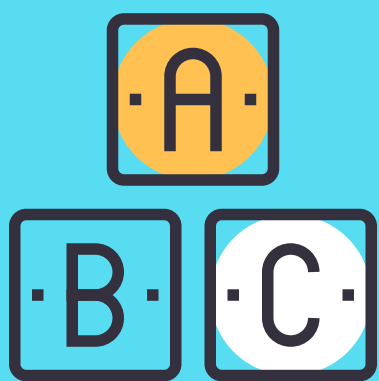

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Školská integrácia

ŠKOLA NECHCE INTEGROVAŤ MOJE DIEŤA

POVINNOSŤ ŠKOLY INTEGROVAŤ DIEŤA SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍMI POTREBAMI JE STANOVENÁ ZÁKONOM

Školská integrácia – je výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb podľa § 2 písm. s) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

O INTEGRÁCIU POŽIADA RODIČ PÍDOMNE

Nestačí odovzdať škole podklady z vyšetrení. Tie majú byť prílohou listu, v ktorom požiadate o integráciu vášho dieťaťa písomne. Nespoliehajte sa, že vás k tomu škola vyzve. Žiadosť nemá predpísanú formu, stačí jednoduchá formulácia s uvedením údajov žiaka.

O INTEGRÁCIU JE MOŽNÉ ŽIADAŤ AJ POČAS ROKA

Pre školskú integráciu nie je stanovený žiadny špecifický termín. Rodič o ňu žiada písomne kedykoľvek v priebehu školského roka na návrh poradenského zariadenia. Podklady sa schvaľujú na každý školský rok, diagnostiku nie je nutné opakovať každý rok, iba pri výraznejších zmenách stavu žiaka, či prechodu na iný stupeň.

K ŽIADOSTI PRILOŽÍTE SPRÁVY Z VYŠETRENÍ A NÁVRH PORADENSKÉHO CENTRA K IVVP

Na základe návrhov z poradenského zariadenia vypracuje škola pre žiaka IVVP. Ako rodičia s ním musíte byť oboznámení a máte právo doň zasahovať. Integrácia musí byť podložená odporúčaním z poradenského zariadenia. V prípade Aspergerovho syndrómu a PAS je nutné potvrdenie od psychiatra

PO PREROKOVANÍ NA PEDAGOGICKEJ RADE VYPLNÍ ŠKOLA NÁVRH NA INTEGRÁCIU

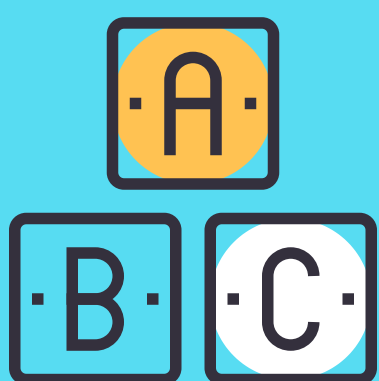
IVVP je nutné pripraviť na daný rok do 15. septembra. S IVVP musia byť oboznámení aj všetci vyučujúci, čo potvrdia svojím podpisom. Návrh je súčasťou dokumentácie žiaka v škole. Podpisuje ho aj zákonný zástupca, čím dáva najavo svoj súhlas s jeho obsahom. Počas roka je možné doňho kedykoľvek zasahovať podľa potreby.

PRÁVO NA INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE JE ZAKOTVENÉ V DOHOVORE OSN O PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM. ŠTÁTY SÚ POVINNÉ VYTVORIŤ PODMIENKY NA TO, ABY DIEŤA SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM MOHLO ROZVÍJAŤ SVOJE SCHOPNOSTI V MAXIMÁLNEJ MOŽNEJ MIERE, V BLÍZKOSTI SVOJHO BYDLISKA A BEZPATNE, NA ROVNAKOM ZÁKLADE SO SVOJIMI ROVESNÍKMI

Dohovor je nadradený zákonom Slovenskej republiky

Školská integrácia

ŠKOLA NECHCE INTEGROVAŤ MOJE DIEŤA

KTO JE ŽIAK SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍMI POTREBAMI?

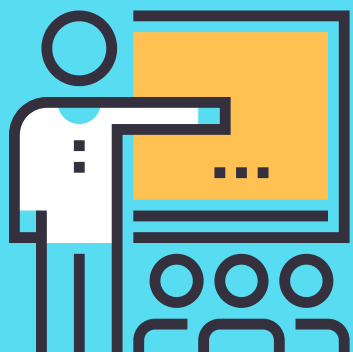
Je to žiak, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, okrem detí umiestnených do špeciálnych výchovných zariadení (diagnostické centrum, reedukačné centrum, liečebno-výchovné sanatórium) na základe rozhodnutia súdu (§ 2 písm. j) školského zákona

ČO JE ŠPECIÁLNA VÝCHOVNO - VZDELÁVACIA POTREBA?

Je to požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností a osobnosti žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti

KTO JE ŽIAK SO ŠVVP?

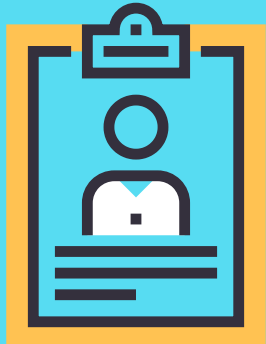
1. žiak so zdravotným znevýhodnením:
 - a) žiak so zdravotným postihnutím,
 - b) žiak chorý alebo zdravotne oslabený,
 - c) žiak s vývinovými poruchami,
 - d) žiak s poruchou správania
2. žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia
3. žiak s nadaním

AKO SA VZDELÁVAJÚ ŽIACI SO ŠVVP?

V triedach škôl pre žiakov bez špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb sa realizuje inkluzívne vzdelávanie detí a žiakov, u ktorých je takéto vzdelávanie vhodné, vo všetkých materských, základných a stredných školách, t. j. verejných, súkromných a cirkevných s využitím špecifických metód výučby (1.6.4.3. Antidiskriminácia bod 2 Pedagogicko - organizačné pokyny 2018/2019)

USTANOVANIA PARAGRAFU 95 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

(3) Deti alebo žiaci sa do škôl podľa odseku 1 (bežné školy) prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

(4) VÝCHOVA A VZDELÁVANIE V ŠKOLÁCH PODĽA ODSEKU 1 SA USKUTOČŇUJE S VYUŽITÍM ŠPECIÁLNYCH UČEBNÝCH POMÔCOK A KOMPENZAČNÝCH POMÔCOK, KTORÉ SPOLU S UČEBNICAMI A ŠPECIÁLNE UPRAVENÝMI UČEBNÝMI TEXTAMI PODĽA ŠPECIÁLNYCH VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍCH POTRIEB DIEŤAŤA ALEBO ŽIAKA POSKYTUJE BEZPLATNE ŠKOLA, V KTOREJ SA VZDELÁVA.

Zákon č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Školská integrácia

KTORÝCH DETÍ SA ŠKOLSKÁ INTEGRÁCIE NETÝKA?

KTORÍ ŽIACI NIE SÚ ZARADENÍ MEDZI ŽIAKOV SO ŠVVP?

U žiaka, ktorý má zdravotné postihnutie, resp. problémy v učení alebo správaní takého charakteru, ktoré si nevyžaduje uplatnenie špeciálnopedagogických postupov a ďalších zdrojov vo vzdelávaní v bežnej triede školy, poradenské zariadenie nevydá odporúčanie evidovať ho ako žiaka so ŠVVP.

ÚPRAVY PRE PROBLÉMY PRECHODNÉHO CHARAKTERU

Na úpravu prístupu k žiakovi, ktorý má pri svojom vzdelávaní problémy prechodného charakteru, poradenské zariadenie vydá pre školu odborné odporúčanie, ktorého uplatnenie zabezpečí zlepšenie jeho psychosomatického stavu. Tento žiak, alebo jeho zákonný zástupca nepodáva žiadosť o individuálnu integráciu a nepostupuje podľa IVVP (2.5.2 Školská integrácia detí a žiakov so ŠVVP bod 17 POP 2010/2011).

NA STANOVENIE STATUSU ŽIAKA SO ŠVVP JE POTREBNÝ SÚHLAS ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCU

Školy sú povinné zabezpečiť, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získavaný preukázateľne, prijateľnou formou, s primeraným poučením a poskytnutím nevyhnutných informácií, vrátane informácií o dôsledkoch súhlasu.

ŽIAK S HRANIČNÝM PÁSMOM INTELEKTU

Žiak, ktorý sa na základe výsledkov zo psychologického vyšetrenia nachádza v pásme podpriemeru, nie je žiakom so ZZ. Nemôže byť prijatý do špeciálnej základnej školy ani zaradený do špeciálnej triedy pre niektorú z kategórií žiakov so ZZ ani do školskej integrácie legislatívne určenej pre žiakov so ZZ, ak nespĺňa niektorú z podmienok pre vzdelávanie podľa vzdelávacieho programu určeného v ustanovení (§ 94 ods. 2 písm. a) až l) školského zákona)

ĎALŠIE FORMY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ZZ/ ŠVVP

1. v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia alebo žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia
2. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy; ak je to potrebné, takéto dieťa alebo žiak je vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; (§ 94 školského zákona)

ŽIACI SO ŠVVP SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM SA VZDELÁVAJÚ PODĽA VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV, KTORÉ SÚ VYMENOVANÉ V ŠKOLSKOM ZÁKONE V §94. NAPRÍKLAD E) DETI A ŽIAKOV S NARUŠENOU KOMUNIKAČNOU SCHOPNOSŤOU, F) DETI A ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI, G) DETI A ŽIAKOV CHORÝCH A ZDRAVOTNE OSLABENÝCH, I) ŽIAKOV S VÝVINOVÝMI PORUCHAMI UČENIA, J) ŽIAKOV S PORUCHAMI AKTIVITY A POZORNOSTI.

Zákon č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (Školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Školská integrácia

TÝKA SA INTEGRÁCIA AJ STREDNEJ A VYSOKEJ ŠKOLY?

ŠTUDENT SO ŠVVP MÔŽE ŠTUDOVAŤ AJ NA STREDNEJ A VYSOKEJ ŠKOLE

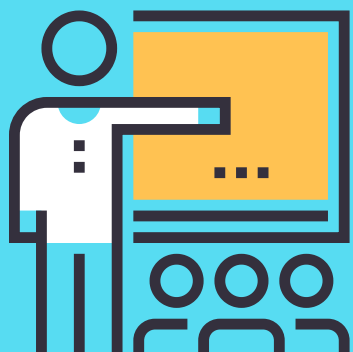
Všetky návrhy a zásady integrácie sa týkajú aj stredných škôl. Úprava podmienok a využitie špecifických metód sa týka aj prijímacích skúšok a/alebo maturitnej skúšky. Zákon 131/2020v znení neskorších predpisov upravuje v paragrafe 100 štatút študenta so špecifickými potrebami a vytváranie zodpovedajúcich podmienok štúdia.

NIEKTORÉ STREDNÉ ŠKOLY SI MÔŽU URČIŤ PODMIENKY PRIJÍMANIA

Niektoré stredné školy majú výnimku resp. môžu určiť, ktoré typy zdravotného znevýhodnenia nie sú akceptované pre prijatie na daný odbor. Ide o tanečné odbory, zdravotnícku školu prípadne technické odbory. Riaditeľ pri prijatí žiaka zohľadní jeho zdravotnú spôsobilosť. Teda to, či bude schopný študovať alebo sa pripravovať na výkon povolania v odbore, ktorý si zvolil.

OBSAH, ROZSAH A FORMU PRIJÍMACEJ SKÚŠKY URČUJE RIADITEĽ ŠKOLY S PEDAGOGICKOU RADOU

Prijímacie konanie sa uskutočňuje v súlade s § 62 – § 71 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa zákona č. 184/2009 Z. Určí kritéria na úspešné a neúspešné vykonanie skúšky ako aj ostatné podmienky prijatia na štúdium.

PRIJATIE ŽIAKA SO ŠVVP

Vzhľadom na typ a stupeň zdravotného znevýhodnenia žiaka (žiak so ŠVVP) sa odporúča v jednotlivých prípadoch modifikovať podmienky prijímaciej skúšky po technickej a časovej stránke tak, aby bolo žiakovi umožnené preukázať reálnu úroveň vedomostí a zručností. Pracovník školy, zodpovedný za riadenie a koordináciu špeciálnopedagogickej starostlivosti (školský špeciálny pedagóg, vých. poradca, triedny učiteľ) by mal nadviazať kontakt s každým žiakom so ZZ, ktorý si podá prihlášku na strednú školu, ako aj s jeho rodičmi. Je potrebné dopredu informovať o tom, že podmienky prijímaciej skúšky môžu byť podľa potreby upravené

RODIČ PODÁVA ŽIADOSŤ O ÚPRAVU PRIJÍMACEJ SKÚŠKY

Súčasne s prihláškou na štúdium na strednej škole podáva rodič (zákonný zástupca) riaditeľovi strednej školy Žiadosť o úpravu prijímaciej skúšky. V tomto prípade je potrebné vyplniť na prihláške aj bod 10. kód vzdelávania uchádzača so ŠVVP. U integrovaných žiakov so zdravotným postihnutím odporúčame konzultovať úpravu prijímaciej skúšky s ČŠPP. Informácie o úprave podmienok prijímacieho konania sú súčasťou zverejnených kritérií prijímacieho konania. Za úpravu technickej stránky prijímaciej skúšky zodpovedá stredná škola.

ŽIAK SO ŠVVP NA STREDNEJ ŠKOLE SA MÔŽE VZDELÁVAŤ V SÚLADE S JEHO ŠPECIÁLNYMI POTREBAMI, ČO ZAHŔŤNA PRIDELENIE ASISTENTA UČITEĽA, VYUŽITIE TECHNICKÝCH A KOMPENZAČNÝCH POMÔCOK, AKO AJ ÚPRAVU MATURITNEJ SKÚŠKY. POČAS KONANIA MATURITNEJ SKÚŠKY JE MOŽNÁ PRÍTOMNOSŤ ŠPECIÁLNEHO PEDAGÓGA ALEBO PSYCHOLÓGA

Zákon č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Práva rodiča:

a) oboznámiť sa s výchovno-vzdelávacím programom školy alebo školského zariadenia a školským poriadkom (§144 ods. 6 písmeno b) školského zákona),

b) zákonný zástupca žiaka vzdelávaného podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu má právo sa s týmto programom oboznámiť (§ 94 ods. 1 písm. b) bod 2 školského zákona).

Uvedené je vhodné zapracovať do školského poriadku, ktorý upravuje aj výkon práv a povinností žiakov a ich zákonných zástupcov v škole a v školskom zariadení – § 153 ods. 1 písm. a) školského zákona, práva a povinnosti, doplniť tak ostatné základné práva a povinnosti zákonných zástupcov, ktoré sú uvedené v § 144 ods. 6 a 7 školského zákona.

c) Zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením má právo nesúhlasiť so vzdelávaním svojho dieťaťa v triede pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo v škole pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením. Toto právo treba rešpektovať a neodmietiť zaradenie dieťaťa alebo žiaka do bežnej školy a bežnej triedy (napríklad na začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky) (2.5. Špeciálne školy, špeciálne triedy bod 8 POP 2017/2018).

d) Zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením má právo nesúhlasiť so vzdelávaním svojho dieťaťa v triede pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo v škole pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením (2.5. Špeciálne školy, špeciálne triedy bod 4 POP 2018/2019).

Štátne vzdelávacie programy obsahujú okrem iného osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so ŠVVP, najmä materiálne a personálne, vrátane špeciálnej kompenzačnej, rehabilitačnej, didaktickej a audiovizuálnej techniky vyžadovanej vzhľadom na príslušný druh a stupeň zdravotného postihnutia (§ 6 ods. 4 písm. p) školského zákona).

Školský vzdelávací program – ak škola vzdeláva začlenených žiakov so ŠVVP, vytvára pre nich podmienky prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu alebo prostredníctvom vzdelávacích programov určených pre školy, ktoré vzdelávajú žiakov so ŠVVP (§ 7 ods. 5 školského zákona).

Vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím integrovanou formou podmienkach štandardnej triedy základnej školy z odborného hľadiska sa neodporúča, ak nie je špeciálnym pedagógom zabezpečený odborný prístup. Zároveň pripomíname, že zákonný zástupca žiaka s postihnutím má právo pre svoje dieťa zvoliť formu vzdelávania. V prípade podozrenia, že dieťaťu nie je zabezpečená ochrana a starostlivosť, ktoré sú nevyhnutné pre jeho blaho pri rešpektovaní práv priznaných medzinárodným dohovorom, je riaditeľ školy a školského zariadenia v zmysle zákona

č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov povinný upozorniť na porušenie práv dieťaťa príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (1.5 Informácie k výchovno-vzdelávacím aktivitám škôl a školských zariadení bod 44 POP 2006/2007).

Pri výkone rodičovských práv sú však rodičia podľa § 28 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov povinní chrániť záujmy dieťaťa tak, aby mu zabezpečili všestranný rozvoj. Nerešpektovaním odborných odporúčaní pre voľbu formy vzdelávania ich dieťaťa sa môžu dostať do rozporu s uvedeným ustanovením zákona o rodine (2 Školy a školské zariadenia, 2.1 Všeobecné pokyny, 2.1.1 Školská integrácia žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami bod 2 POP 2007/2008).

Podkladom pre rozhodovanie každého rodiča, sú informácie o dieťati poskytované školou a školským zariadením. Na tieto má ako zákonný zástupca právo podľa § 144 ods. 6 školského zákona bez ohľadu na to, či je manželom, rozvedeným alebo slobodným rodičom, resp. či ide o dieťa zverené do jeho výlučnej alebo striedavej osobnej starostlivosti. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) garantuje právo druhého rodiča získať informácie o spoločnom dieťati od rodiča, ktorému nebolo dieťa po rozvode zverené do osobnej starostlivosti. Je napríklad vhodné, aby škola informovala zákonného zástupcu, ktorý má dieťa zverené do výlučnej osobnej starostlivosti, o zamýšľaných doplnkových aktivitách v dostatočnom predstihu, čím pre neho

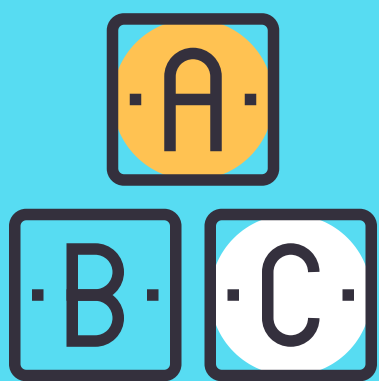
vytvorí dostatočný priestor obrátiť sa na druhého rodiča so žiadosťou o čiastočnú alebo úplnú úhradu prípadných finančných nákladov (1.6.1. Znižovanie informačnej nerovnosti bod 6 POP 2018/2019).

V školách dôsledne uplatňovať rozhodnutia súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, najmä v súvislosti so striedavou starostlivosťou, vrátane neodkladných opatrení súdov (2. Školy bod 6 POP 2019/2020).

Zákonný zástupca dieťaťa so ŠVVP má právo si zvoliť, či bude vzdelávané v štandardnej triede základnej školy, alebo v špeciálnej škole. Ak sa zistí, že vzdelávanie v bežnej škole nie je na prospech začlenenému dieťaťu, žiakovi alebo deťom, žiakom, ktorí sú účastníkmi výchovy a vzdelávania a zákonný zástupca nesúhlasí so zmenou spôsobu vzdelávania svojho dieťaťa, o jeho ďalšom vzdelávaní rozhodne súd (2.5.2 Školská integrácia detí a žiakov so ŠVVP bod 2 POP 2009/2010).

Zákonný zástupca žiaka so ŠVVP má právo zvoliť, či bude jeho dieťa vzdelávané na základe individuálneho vzdelávacieho programu v štandardnej triede, alebo v triede pre žiakov so ŠVVP, alebo v škole v škole pre žiakov so ŠVVP (2.5.2 Školská integrácia detí a žiakov so ŠVVP bod 16 POP 2009/2010).

Individuálny vzdelávací program - IVP

INDIVIDUÁLNY VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍ PROGRAM ALEBO INDIVIDUÁLNY VZDELÁVACÍ PROGRAM

IVVP nestanovuje ciele a obsah výučby, ale sústreďuje s predovšetkým na použitie špeciálnych metód a foriem, na personálne, materiálne a organizačné zabezpečenie vzdelávania žiaka s ŠVVP. Vytvára ho škola podľa odporúčaní poradenského zariadenia.

IVVP JE POVINNOU SÚČASŤOU DOKUMENTÁCIE INTEGROVANÉHO ŽIAKA

IVVP vypracováva triedny učiteľ tak všeobecne, ako aj na jednotlivé predmety. IVVP popisuje postupy, ktoré je potrebné použiť vzhľadom na individuálne potreby žiaka

ŽIAK MÁ NÁROK NA REŠPEKTOVANIE JEHO INDIVIDUÁLNYCH POTRIEB

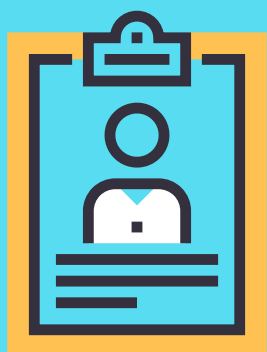
Žiak so ŠVVP má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám, a na vytvorenie nevyhnutných podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú (§ 144 ods. 2 školského zákona)

V PRÍPADE NEDODRŽIAVANIA ODPORÚČANÍ SA MÔŽETE NA POSTUP VYUČUJÚCEHO SŤAŽOVAŤ

Každý vyučujúci je povinný sa oboznámiť s IVP a postupovať podľa odporúčaní v ňom uvedených. Využitie špecifických foriem a metód pre potreby daného žiaka sú vyrovnávacím opatrením, ktoré vyžaduje aj antidiskriminačný zákon.

PODANIE SŤAŽNOSTI

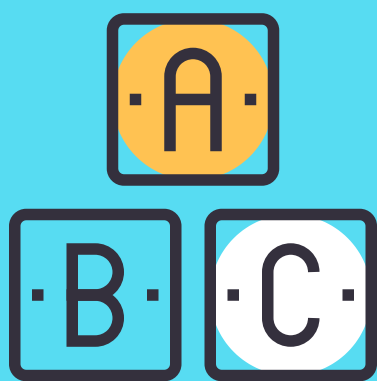
V prvom rade je potrebné komunikovať potreby dieťaťa s každým vyučujúcim. V prípade ťažkostí je vhodná písomná komunikácia. Ak napriek tomu vyučujúci nereaguje na Vaše upozornenia na nedodržiavanie IVP, upozorníte triednu učiteľku /učiteľa. Ďalším stupňom je podanie sťažnosti vedeniu školy. Podanie sťažnosti má predpísanú formu. škola má na jej riešenie 60 dní.

NA ODSTRÁNENIE NEROVNOSTI MÔŽU ORGANIZÁCIE PRIJÍMAŤ DOČASNÉ VYROVNÁVACIE OPATRENIA SMERUJÚCE K ODSTRÁNENIU ZNEVÝHODNENÍ VYPLÝVAJÚCICH Z DÔVODOV RASOVÉHO ALEBO ETNICKÉHO PÔVODU, PRÍSLUŠNOSTI K NÁRODNOSTNEJ MENŠINE ALEBO ETNICKEJ SKUPINE, RODU ALEBO POHLAVIA, VEKU ALEBO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, KTORÝCH CIEĽOM JE ZABEZPEČIŤ ROVNOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ V PRAXI. NEDODRŽANIE OPATRENÍ JE PORUŠENÍM §8 ANTIDISKRIMINAČNÉHO ZÁKONA (ZÁKON 365/2004 Z.Z.)

Známka získaná s pomocou vyrovnávacích opatrení u žiaka so ŠVVP má rovnakú hodnotu/váhu ako bežná známka študenta/žiaka bez ŠVVP

Individuálny program

ČO AK ŠKOLA NEDODRŽIAVA ODPORÚČANIA V IVVP?

INDIVIDUÁLNY VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍ PROGRAM JE PRE KAŽDÉHO PEDAGÓGA ZÁVÄZNÝ, NIE JE DOBROVOĽNÝ

Školy sú verejné inštitúcie, ktoré sú povinné zavádzať a rešpektovať opatrenia súvisiace s medzinárodnými dohovormi do každodennej praxe. školský zákon upravuje postupy vzdelávacej inštitúcie na základnej a strednej škole, pri záverečnej skúške a podobne. Súčasťou týchto postupov je aj vzdelávanie podľa individuálneho programu.

V PRÍPADE NEDODRŽIAVANIA ODPORÚČANÍ KONTAKTUJTE TRIEDNEHO UČITEĽA

Triedny učiteľ je zodpovedný za priebeh integrácie žiaka a za spoluprácu s ostatnými pedagógmi na jeho realizácii. V prípade detí s PAS/AS sa osvedčilo aj stretnutie celého kolektívu vyučujúcich s rodičom, špecialistom, a vzdelávanie pracovníkov školy. Podporu Vám poskytne aj naše OZ.

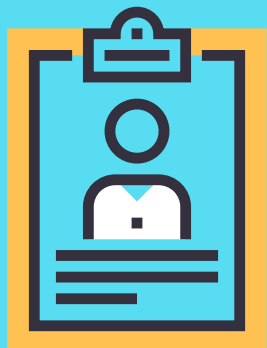

MÔŽETE ŽIADAŤ O ZRUŠENIE ZNÁMKY

Ak postup pri zisťovaní vedomostí (preskúšaní) nezodpovedal odporúčaniam v IVVP, môžete písomne požiadať riaditeľa školy o zrušenie takého hodnotenia-známky. Následne by malo nasledovať preskúšanie vhodnou formou. Niektoré deti vyžadujú preskúšavanie individuálne, výlučne testami alebo výlučne ústnou formou.

IVVP JE OTVORENÝ DOKUMENT, DO KTORÉHO SA MÔŽU VKLADAŤ NOVÉ NÁVRHY PRIEBEŽNE POČAS ROKA

Spolupráca s rodičmi je dôležitým faktorom úspešnej integrácie. Vy vidíte ako dieťa reaguje, a či sú podmienky vzdelávania dostatočne prispôbené jeho potrebám. Môžu sa meniť formy preskúšavania, počet hodín, alebo redukovať domáce úlohy.

NIEKEDY JE POTREBNÉ ZMENY DOHODNÚŤ S PORADENSKÝM ZARIADENÍM, NAJMÄ AK SÚ VÄČŠIEHO ROZSAHU

Integrácia prebieha v neustálom dialógu a nemala by vynechávať ani samotné dieťa. školský inkluzívny tím je podporným mechanizmom pre integráciu, rozhodujúce slovo majú rodičia a poradenské centrum, ktoré by malo byť nezávislé od školy.

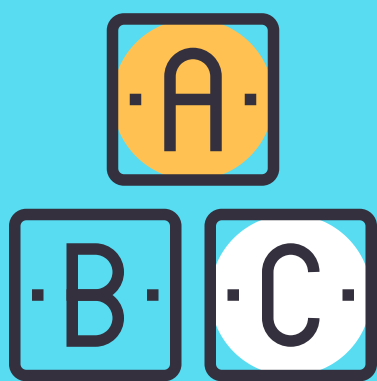
INDIVIDUÁLNY VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍ PROGRAM JE NÁSTROJ, KTORÝ UMOŽŇUJE ŽIAKovi SO ŠVVP SA VZDELÁVAŤ PRIMERANÝMI PROSTRIEDKAMI. TAK, AKO BY SME DIEŤAŤU NA VOZÍČKU NEKÁZALI SKÁKAŤ CEZ KOZU, ANI DIEŤAŤU S ASPERGEROVÝM SYNDRÓMOM ČI ADHD NEMÔŽEME URČOVAŤ PODMIENKY, KTORÉ KVÔLI SVOJMU, AJ KED NIE VIDITEĽNÉMU ZNEVÝHODNENIU, NEMÔŽE NAPLNÍŤ

Dohovor o právach zdravotne postihnutých je nadradený zákonom Slovenskej republiky

Školská integrácia

ČO AK ŠKOLA NECHCE DIEŤA INTEGROVAŤ?

KDE A AKO PREBIEHA VZDELÁVANIE DETÍ SO ŠVVP?

§ 95 školského zákona: Výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením alebo žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje v týchto školách: a) materská škola, b) základná škola... Výchova a vzdelávanie detí a žiakov v školách podľa odseku 1 sa prispôsobuje ich špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám. Škola pre vzdelávanie žiaka so zdravotným znevýhodnením zabezpečí v triede špeciálne výchovnovzdelávacie potreby s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka.

ZODPOVEDNOSŤ TRIEDNEHO UČITEĽA

Triedny učiteľ usmerňuje utváranie podmienok vzdelávania žiaka so ŠVVP podľa § 29 ods. 10 školského zákona, ktorý je začlenený do triedy v spolupráci so všeobecným lekárom pre deti a dorast a s príslušným školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (§ 5 ods. 4 vyhlášky o základnej škole).

INTEGRÁCIA PLATÍ NA VŠETKÝCH STUPŇOCH ŠKÔL

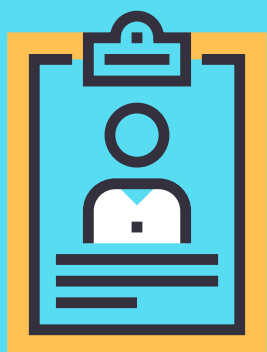
Žiak so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním v materskej, základnej alebo strednej škole môže byť vzdelávaný formou školskej integrácie, ak mu príslušné poradenské zariadenie po diagnostických vyšetreniach vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu na základe diagnostikovaných ŠVVP (bod 1 POP 2012/2013)

INÉ MOŽNOSTI VZDELÁVANIA

Riaditeľ základnej školy môže na základe návrhu triedneho učiteľa a žiadosti zákonného zástupcu žiaka alebo s jeho informovaným súhlasom a na základe odporúčenia príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie preradiť žiaka zo školského vzdelávacieho programu, ktorý plní príslušná škola, do školského vzdelávacieho programu zodpovedajúcemu jeho špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám (§ 31 ods. 3 školského zákona).

ZODPOVEDNOSŤ RODIČOV

Povinnosť zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia - informovať školu alebo školské zariadenie o zmene zdravotnej spôsobilosti jeho dieťaťa, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania (§ 144 ods. 7 písm. d) školského zákona).

AK SA V PRIEBEHU VZDELÁVANIA ŽIAKA NA ZÁKLADE ODBORNÝCH INTERVENCIÍ ZMENÍ STAV ZDRAVOTNÉHO ZNEVÝHODNENIA ALEBO INTELEKTOVÉHO NADANIA ŽIAKA TAK, ŽE ĎALEJ NIE JE DÔVOD POVAŽOVAŤ HO ZA ZAČLENENÉHO ŽIAKA, ZÁKLADNÁ ŠKOLA TAKÉHOTO ŽIAKA PO REDIAGNOSTICKOM VYŠETRENÍ A NA ZÁKLADE PÍSMONÉHO VYJADRENIA PRÍSLUŠNÉHO ZARIADENIA VÝCHOVNÉHO PORADENSTVA A PREVENČIE PRESTANE VYKAZOVAŤ A EVIDOVAŤ AKO ZAČLENENÉHO.

Práva žiaka

Žiak má právo na:

- individuálny prístup rešpektujúci jeho schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom podľa §144 ods. 1 písmeno e) školského zákona,
- poskytovanie poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním (§144 ods. 1 písmeno h) školského zákona),
- organizáciu výchovy a vzdelávania primeranú jeho veku, schopnostiam, záujmom, zdravotnému stavu a v súlade so zásadami psychohygieny (§144 ods. 1 písmeno j) školského zákona),
- žiak so ŠVVP má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám, a na vytvorenie nevyhnutných podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú (§ 144 ods. 2 školského zákona),
- žiak so ŠVVP má právo používať pri výchove a vzdelávaní špeciálne učebnice a špeciálne didaktické a kompenzačné pomôcky; nepočujúcim žiakom sa zabezpečuje právo na vzdelávanie s použitím posunkovej reči nepočujúcich ako ich prirodzeného komunikačného prostriedku; nevidiacim žiakom sa zabezpečuje právo na výchovu a vzdelávanie s použitím Braillovho písma; žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou sa zabezpečuje právo na výchovu a vzdelávanie prostredníctvom náhradných spôsobov dorozumievania (§ 144 ods. 3 školského zákona).

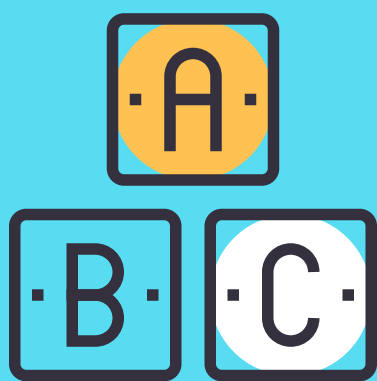
Práva detí

Odporúčané priority vychádzajú najmä z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím:

1. Podporiť informovanosť o ochrane a právach detí medzi osobami, ktoré majú pravidelný kontakt s deťmi v oblasti výchovy a vzdelávania, rozvíjať ich kompetenciu „konať v najlepšom záujme dieťaťa“.
2. zapracovať do školského poriadku explicitnú garanciu zabraňujúcu postihu dieťaťa a žiaka, jeho zvýhodnenia alebo sankcionovania z dôvodu uplatnenia si svojich práv.
3. zvýšiť informovanosť a osvetu v školách v oblasti najčastejších prejavov obchodovania s deťmi: sexuálne vykorisťovanie, pracovné vykorisťovanie, nútené žobranie, nútené sobáš.
4. Podporovať povedomie o schopnostiach a prínose osôb so zdravotným postihnutím, podporovať uznávanie zručností, predností a schopností osôb so zdravotným postihnutím, ako aj ich prínosu pre pracovisko a trh práce.
5. na verejne dostupnom mieste, webovej stránke školy uverejniť odkazy na linky pomoci, napr.:
 - a. Linka detskej dôvery <https://www.linkadeti.sk/domov>,
 - b. linka dôvery Nezábudka <https://www.dusevnezdravie.sk/linky-pomoci>,
 - c. internetové linky dôvery <https://ipcko.sk>, <https://www.stalosato.sk/>, <http://nenormalne.sk/>,
 - d. linka detskej istoty <http://www.ldi.sk>,
 - e. online poradňa (LIVECHAT) pomoci obetiam trestných činov, ktorej ikonka sa nachádza v pravom spodnom rohu na stránke www.prevenciakriminality.sk.
 - f. psychologická internetová poradňa pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením <https://dobralinka.sk/>.

Asistent pedagóga

ŠKOLA NEMÁ PRE MOJE DIEŤA ASISTENTA UČITEĽA

ASISTENT UČITEĽA JE SÚČASŤOU PODPORNÝCH OPATRENÍ NA ZÁKLADE ODPORÚČANIA PORADENSKÉHO ZARIADENIA

Podľa §95 odsek 6 Školského zákona výchova a vzdelávanie detí so zdravotným postihnutím, výchova a vzdelávanie detí a žiakov v bežných školách sa prispôsobuje ich špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám, (9) Deťom alebo žiakom podľa odseku 1 bariéry vyplývajúce z ich zdravotného znevýhodnenia pomáhajú prekonávať asistenti učiteľa.

ASISTENT UČITEĽA JE PEDAGOGICKÝ ZAMESTNANEC, O KTORÉHO ŽIADA ŠKOLA

Škola žiada o pridelenie asistentov učiteľa podľa počtu žiakov so ŠVVP spravidla vždy v máji daného kalendárneho roka. O pridelení rozhoduje Okresný úrad a /alebo MPŠVVaŠ SR

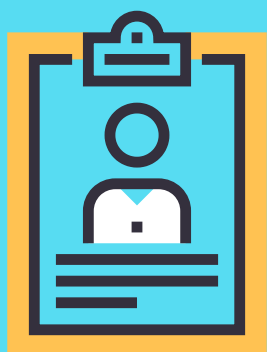

NEDOSTATOK ASISTENTOV UČITEĽA JE DLHODOBÝ PROBLÉM

Niekedy škola získa miesto pre asistentov v menšom rozsahu ako by potrebovala. Financovanie asistentov učiteľa je však stále v kompetencii zriaďovateľa (obec, mesto) a školy. Na žiaka so ŠVVP školy dostávajú zvýšený normatív, takže jednou z možností je financovanie z tejto položky.

AK VAŠE DIEŤA POTREBUJE ASISTENTA UČITEĽA NA CELÝ DEŇ A NEMÁ HO, V PRÍPADE, ŽE MU TO SPÔSOBUJE PROBLÉMY, ŽIADAJTE O NÁPRAVU

Škola (alebo rodič) môže žiadať zriaďovateľa, aby navýšil prostriedky na asistentov. Taktiež môže získať prostriedky z Úradu práce na pracovníka formou absolventskej praxe alebo dobrovoľníckej činnosti.

ASISTENT UČITEĽA JE PRE DEŤI S AS DÔLEŽITÝM PODPORNÝM MECHANIZMOM

Paradoxne deti s AS môžu potrebovať asistenta viac počas prestávok, ako počas vyučovania. Sprostredkuje im porozumenie komunikácie s rovesníkmi, predchádza problémovým situáciám a prípadnému zmyslovému či sociálnemu preťaženiu žiaka.

ŽIAK SO ŠVVP MÁ PRÁVO NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE S VYUŽITÍM ŠPECIFICKÝCH FORIEM A METÓD, KTORÉ ZODPOVEDAJÚ JEHO POTREBÁM, A NA VYTVORENIE NEVYHNUTNÝCH PODMIENOK, KTORÉ TÚTO VÝCHOVU A VZDELÁVANIE UMOŽŇUJÚ (§ 144 ODS. 2 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA),

Asistent pedagóga

MÔŽE BYŤ ASISTENTOM UČITEĽA RODIČ?

VZHLÁDOM NA ŠPECIFICKÉ POTREBY DETÍ S AS/PAS MÔŽE BYŤ ASISTENTOM AJ RODIČ PO DOHODE SO ŠKOLOU

Túto funkciu rodič preberá zvyčajne bez nároku na odmenu ako formu podpory dieťaťa pri školskej dochádzke.

V prípade, že chce vykonávať túto funkciu profesionálne, je povinný do 2 rokov od nástupu do funkcie začať realizovať patričné štúdium.

ÚLOHA ASISTENTA UČITEĽA

- a) bezprostredná spolupráca s učiteľom v triede a s pedagogickými zamestnancami školy,
- c) organizovanie otvorených vyučovacích hodín pre rodičov,
- d) vykonávanie dozoru počas prestávok,
- e) sprevádzanie žiakov mimo triedy,
- f) pomáhajúce pri príprave učebných pomôcok.

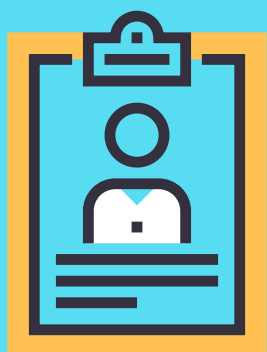

ŠKOLA NEMÔŽE ŽIADAŤ OD RODIČA ABY FINANCOVAL PRACOVNÉ MIESTO ASISTENTA

Niektoré školy žiadajú rodičov o rôzne formy financovania alebo spolufinancovania platu asistenta učiteľa či už priamou alebo nepriamou formou. Takáto požiadavka je v rozpore s Ústavou SR, ktorá zaručuje bezplatné vzdelávanie.

AK DIEŤA NEMÁ PRIDELENÉHO ASISTENTA, ČASTO TO VEDIE K REDUKCII VYUČOVANIA ALEBO NÚTENÉMU HOMESCHOOLINGU

V rámci úprav IVP je možné redukovať výchovy, počet hodín strávených v škole (napr. na 2 alebo 4 denne), oslobodiť dieťa od domácich úloh, skrátiť hodnotiaci proces . napríklad uzavrieť známky už v máji, alebo zredukovať návštevu školy na minimálny čas, ktorým sú 2 hodiny týždenne. Tieto formy je nutné zavádzať postupne a zvážiť, či sú v prospech žiaka.

ASISTENT UČITEĽA NESMIE BYŤ SEGREGAČNÝM PRVKOM

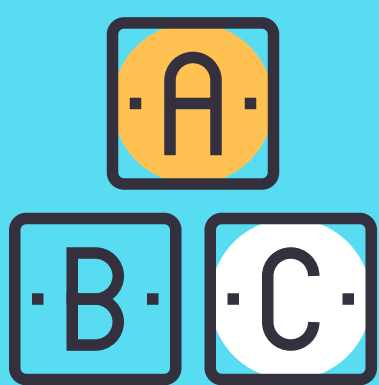
Nesprávne pochopená úloha asistenta učiteľa môže viesť opačne k vyčleňovaniu žiaka so ŠVVP spomedzi ostatných detí. Nie je vhodné aby jeho prítomnosť a aktivity upozorňovali na odlišnosť dieťaťa a aby boli prekážkou spontánnej sociálizácie v rámci kolektívu

RIADITEĽ ZÁKLADNEJ ŠKOLY NEMÔŽE ODMIEŤNUŤ PRIJAŤ A VZDELÁVAŤ DIEŤA S DIAGNOSTIKOVANÝMI ŠVVP, KTORÉ DO TEJTO ŠKOLY PATRÍ PODĽA BYDLISKA, NAKOLKO ŠKOLSKÁ DOCHÁDZKA JE POVINNÁ PRE VŠETKY DETI PRÍSLUŠNÉHO VEKU BEZ ROZDIELU (2.1.1 ŠKOLSKÁ INTEGRÁCIA ŽIAKOV SO ŠVVP BOD 1 POP 2008/2009).

Hodnotenie žiaka so ŠVP

PROBLÉMY PRI HODNOTENÍ ŽIAKOV A RIEŠENÍ PROBLÉMOV V SPRÁVANÍ

HODNOTENIE ŽIAKOV SO ŠVVP

Ustanovenie § 55 ods. 4 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov: „Pri hodnotení a klasifikácii žiaka s vývinovými poruchami alebo žiaka so zdravotným postihnutím sa zohľadňuje jeho porucha alebo postihnutie.“

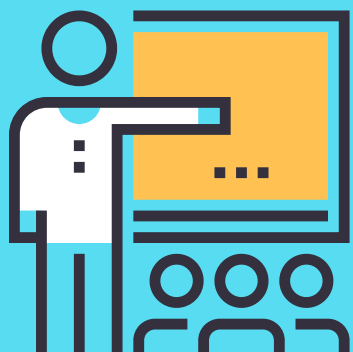
Metodický pokyn č. 22/2011 určuje zásady podľa prílohy č. 2 metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy:

ZÁSADY HODNOTENIA ŽIAKA SO ŠVVP:

1. riadiť sa odporúčaniami poradenského zariadenia
2. rešpektovať psychický a fyzický stav žiaka a špecifiká jeho zdravotného znevýhodnenia
3. prihliadať na jeho úsilie, individuálne schopnosti a záujmy
4. v prípade rozdielu medzi ústnym a písomným výkonom uprednostňuje formu, ktorá je pre neho výhodnejšia

ĎALŠIE ZÁSADY

5. Pri ústnej odpovedi zabezpečí učiteľ také podmienky, aby žiak s narušenou schopnosťou komunikácie neutrpel psychickú ujmu. Učiteľ v konkrétnych prípadoch zváži, či uprednostní písomnú, praktickú alebo ústnu formu odpovede.

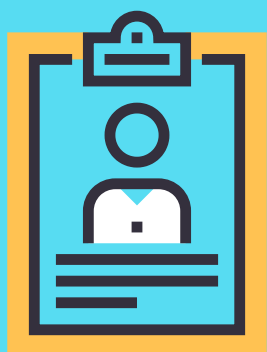
6. žiak s VPU môže písať diktát, alebo byť skúšaný písomnou formou len za podmienky, že bol vopred pripravený špeciálnymi metodickými postupmi na vyučovaní. Diktát žiaka s vývinovými poruchami učenia učiteľ nehodnotí známkami, ale slovne, vyčíslí počet chýb a pri hodnotení spolupracuje so žiakom.

ZÁSADY HODNOTENIA PLATIA AJ NA STREDNEJ ŠKOLE

7. Grafický prejav žiaka s takým ZZ, ktoré má vplyv na jeho úroveň (napr. písanie, výtvarný prejav), sa priebežne ani súhrnne nehodnotí známku.
8. Úroveň čítania sa hodnotí individuálne, s ohľadom na druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia žiaka.

HODNOTENIE ŽIAKA

9. V predmetoch cudzí jazyk, telesná výchova, výtvarná výchova, hudobná výchova a pracovné vyučovanie v rozsahu primeranom predpokladom žiaka so ZZ sa jeho učebné výsledky hodnotia s ohľadom na druh a stupeň ZZ.

10. Ak žiak neplní v celku učebné osnovy v danom predmete, jeho učebné výsledky sa priebežne aj súhrnne na vysvedčení hodnotia podľa individuálnych kritérií.

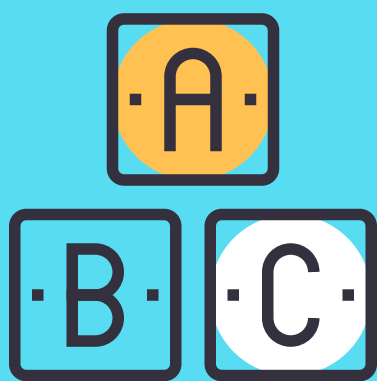
UČITEĽ POSUDZUJE UČEBNÉ VÝSLEDKY ŽIAKA OBJEKTÍVNE A PRIMERANE NÁROČNE, PRIČOM PRIHLIADA AJ NA JEHO VYNALOŽENÉ ÚSILIE, SVEDOMITOSŤ, INDIVIDUÁLNE SCHOPNOSTI, ZÁUJMY A NA PREDPOKLADY JEHO ĎALŠIEHO VZDELÁVANIA PO UKONČENÍ POVINNEJ ŠKOLSKÉJ DOCHÁDZKY. PRI HODNOTENÍ UČEBNÝCH VÝSLEDKOV ŽIAKA KLADE DÔRAZ NA JEHO INDIVIDUÁLNE SCHOPNOSTI, KTORÉ SÚ ZÁKLADOM JEHO PRACOVNEJ A SOCIÁLNEJ INTEGRÁCIE.

Metodický pokyn č. 22/2011 „Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole“

Problémy v správaní

PROBLÉMY PRI HODNOTENÍ ŽIAKOV A RIEŠENÍ PROBLÉMOV V SPRÁVANÍ

ŠKOLSKÝ PORIADOK - §153 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA UPRAVUJE PODROBNOSTI O:

- a) výkone práv a povinností detí, žiakov a ich zákonných zástupcov v škole alebo v školskom zariadení, pravidlá vzájomných vzťahov a vzťahov s pedagogickými zamestnancami a ďalšími zamestnancami školy,
- b) prevádzke a vnútornom režime školy alebo školského zariadenia,
- c) podmienkach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a žiakov a ich ochrany pred sociálno patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím

PORUŠENIA ŠKOLSKÉHO PORIADKU A/ALEBO ĎALŠÍCH PREDPISOV

- Napomenutie od triednej učiteľky/ od triedneho učiteľa: - porušenie Vnútorného poriadku školy
- Pokarhanie od triednej učiteľky/od triedneho učiteľa: opakované porušenie Vnútorného poriadku školy
- Pokarhanie od riaditeľa/ky školy:
 1. - opakované porušenie Vnútorného poriadku školy
 2. - závažné porušenie Vnútorného poriadku školy

VÝCHOVNÉ OPATRENIA

Opatrenie na posilnenie disciplíny žiaka sa ukladá po objektívnom prešetrení za závažné alebo opakované previnenie proti Vnútornému poriadku školy. Pokarhanie od triedneho učiteľa/od triednej učiteľky sa udeľuje so súhlasom riaditeľky školy po prerokovaní v Pedagogickej rade. Pokarhanie riaditeľky musí byť prerokované na Pedagogickej rade. Spravidla predchádza zníženiu známy zo správania. O udelení výchovného opatrenia informuje riaditeľka školy preukázateľným spôsobom zákonného zástupcu žiaka.

OPATRENIA MUSIA BYŤ KONZULTOVANÉ S PORADENSKÝM ZARIADENÍM

Pedagogické postupy a prístup ku každému žiakovi s pervazívnymi vývinovými poruchami (AAS/PAS a i.), ktorých stav výrazne ovplyvňujú a zhoršujú rôzne, aj nepredvídateľné vplyvy prostredia a reakcie osôb (pedagogických zamestnancov, spolužiakov), je nevyhnutné konzultovať s ČŠPP, ktoré má žiaka vo svojej evidencii a dôsledne dbať na odporúčania psychológa a špeciálneho pedagóga (2.4. Školská integrácia bod 6 POP 2018/2019).

OCHRANNÉ OPATRENIE V PRÍPADE OHROZOVANIA OKOLIA

Je to okamžité vylúčenie žiaka z výchovy a vzdelávania, umiestnením žiaka do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca. Riaditeľ školy bezodkladne privolá zákonného zástupcu žiaka, zdravotnú pomoc, policajný zbor. Ochranné opatrenie slúži na upokojenie žiaka. O dôvodoch a priebehu ochranného opatrenia vyhotoví riaditeľ školy písomný záznam (§ 58 ods. 3 a 4 Školského zákona).

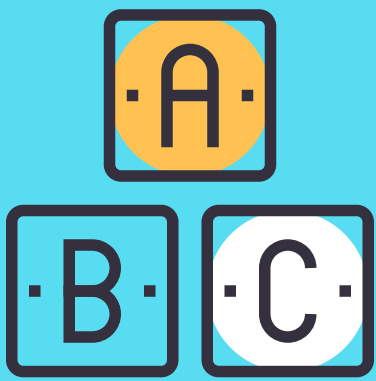
TRIEDNY UČITEĽ USMERŇUJE UTVÁRANIE PODMIENOK VZDELÁVANIA ŽIAKA SO ŠVVP PODĽA § 29 ODS. 10 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA, KTORÝ JE ZAČLENENÝ DO TRIEDY V SPOLUPRÁCI SO VŠEOBECNÝM LEKÁROM PRE DETI A DORAST A S PRÍSLUŠNÝM ŠKOLSKÝM ZARIADENÍM VÝCHOVNÉHO PORADENSTVA A PREVENIE (§ 5 ODS. 4 VYHLÁŠKY O ZÁKLADNEJ ŠKOLE).

Metodický pokyn č. 22/2011 „Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole“

Iné formy plnenia školskej dochádzky

DOMÁCE VZDELÁVANIE A INDIVIDUÁLNE VZDELÁVANIE ZO ZDRAVOTNÝCH DÔVODOV

DOMÁCE VZDELÁVANIE

Ide o individuálne vzdelávanie podľa §24 písmeno b) školského zákona o povolení individuálneho vzdelávania žiakovi 1. stupňa. vzdelávanie zabezpečuje zákonný zástupca odborným garantom, ktorý nemusí byť zamestnancom školy. Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie, koná komisionálne skúšky v kmeňovej škole. Komisionálne skúšky vykoná z príslušného učiva každého povinného predmetu za každý polrok. Na základe výsledkov komisionálnej skúšky vydá škola vysvedčenie, ak zákon neustanovuje inak.

INDIVIDUÁLNE VZDELÁVANIE ZO ZDRAVOTNÝCH DÔVODOV

Podľa §24 školského zákona písmeno a) riaditeľ školy umožní individuálne vzdelávanie zo zdravotných dôvodov na základe písomnej žiadosti. Rozhoduje tým o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy. Môže ju umožniť žiakovi so ZZ na základe potvrdenia od všeobecného lekára pre deti a dorast. Vzdelávanie zabezpečuje škola v rozsahu 2 hod. týždenne.

VZDELÁVANIE PODĽA INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU

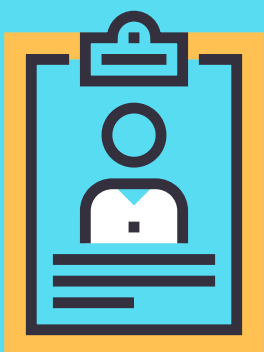
Povolenie vzdelávania podľa § 26 ods. 2 školského zákona, možno uplatniť u žiaka s nadaním, ale aj zo závažných dôvodov. Takým dôvodom aj stav žiaka so ZZ, ktorý si vyžaduje striedanie dennej dochádzky do školy s individuálnou prípravou. Napr. žiaka s AS alebo ADHD nie je vhodné v niektorých predmetoch alebo v určitom období vzdelávať v škole, pričom nie je nevyhnutné oslobodiť od povinnosti dochádzať do školy na základe § 24 ods. 2 písm. a)

DOMÁCE VZDELÁVANIE NA DRUHOM STUPNI

v súčasnosti sa pripravuje novela zákona, podľa ktorej by mohlo byť možné vzdelávať na domácom vzdelávaní aj žiakov na 2. stupni ZŠ. Doteraz záujemcovia o DV na 2 stupni využívajú štúdium na zahraničnej škole, prípadne tiež možnosti doplnenia preskúšania na kmeňovej škole z predmetov SJL, dejepis, občianska výchova.

KOMISIONÁLNE SKÚŠKY II

Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie podľa odseku 2 písm. a) z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, nevykonáva komisionálnu skúšku. Pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje vzdelávanie žiaka, polročne predkladá riaditeľovi školy písomnú správu o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti so žiakom, a po jej prerokovaní v pedagogickej rade školy sa vykoná hodnotenie a klasifikácia prospechu žiaka.

RIADITEĽ ZÁKLADNEJ ŠKOLY NEMÔŽE ODMIETNUŤ PRIJAŤ A VZDELÁVAŤ DIEŤA S DIAGNOSTIKOVANÝMI ŠVVP, KTORÉ DO TEJTO ŠKOLY PATRÍ PODĽA BYDLISKA, NAKOLKO ŠKOLSKÁ DOCHÁDZKA JE POVINNÁ PRE VŠETKY DETI PRÍSLUŠNÉHO VEKU BEZ ROZDIELU. ŠKOLSKÁ DOCHÁDZKA JE POVINNÁ PRE VŠETKY DETI PRÍSLUŠNÉHO VEKU BEZ ROZDIELU, RIADITEĽ ZÁKLADNEJ ŠKOLY NEMÔŽE ODMIETNUŤ PRIJAŤ A VZDELÁVAŤ DIEŤA S DIAGNOSTIKOVANÝM ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM, KTORÉ DO TEJTO ŠKOLY PATRÍ PODĽA BYDLISKA.

Prijímanie žiakov so ŠVVP: odporúčania pre vedenie školy:

Žiaci sa do škôl podľa § 94 ods. 1 školského zákona prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovnovzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovnej prevencie a poradenstva (§ 95 ods. 3 školského zákona).

O prijatí dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so ŠVVP do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so ŠVVP poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa (§ 61 ods. 1 školského zákona) (2.5.2 Školská integrácia detí a žiakov so ŠVVP bod 16 OP 2010/2011). O prijatí dieťaťa alebo žiaka do školy, vrátane dieťaťa alebo žiaka so ŠVVP, rozhoduje podľa § 5 zákona č. 596/2003 Z. z. riaditeľ školy. Ak sa ŠVVP dieťaťa alebo žiaka prejavia v priebehu jeho školskej dochádzky a je potrebná zmena formy vzdelávania, po splnení predpísaných náležitostí k zmene formy vzdelávania, riaditeľ školy ďalšie rozhodnutie o prijatí dieťaťa alebo žiaka do školy nevydáva (2.4 Školská integrácia bod 3 POP 2019/2020).

Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie (§ 20 ods. 5 školského zákona).

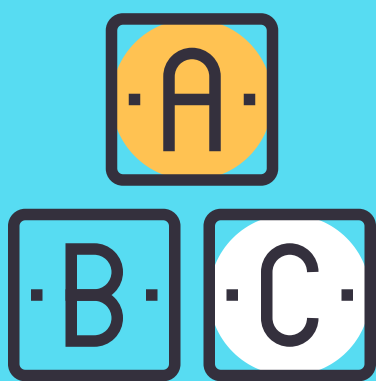
Rešpektovať a neodmietajú prijatie dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením do bežnej triedy. Rodič dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením má právo nesúhlasiť so vzdelávaním svojho dieťaťa v špeciálnej škole alebo v špeciálnej triede. Dodržiavať Usmernenie k prijímaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením do základnej školy. <http://www.minedu.sk/data/att/9048.pdf> (Sprievodca školským rokom 2020/2021, 1.5. Žiaci so ŠVVP a školská integrácia bod 4).

Povolenie vzdelávania podľa § 26 ods. 2 školského zákona, t. j. podľa individuálneho učebného plánu, možno uplatniť u žiaka s nadaním, ale aj zo závažných dôvodov. Okrem tehotenstva a materstva je takým dôvodom aj vzdelávanie žiaka so zdravotným znevýhodnením, ktorého stav si vyžaduje striedanie dennej dochádzky do školy s individuálnou prípravou. Napríklad žiaka s Aspergerovým syndrómom alebo vývinovou poruchou aktivity spojenou s hyperaktivitou nie je vhodné v niektorých predmetoch alebo v určitom období vzdelávať v škole, pričom nie je nevyhnutné oslobodiť od povinnosti dochádzať do školy na základe § 24 ods. 2 písm. a) školského zákona (1.6.13. Deti a žiaci so ŠVVP bod 11 POP 2018/2019). Interný metodický materiál 15 Štátna školská inšpekcia V súlade s ustanovením § 26 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) môže riaditeľ školy povoliť individuálny učebný plán aj žiakovi so zdravotným znevýhodnením na žiadosť jeho zákonného zástupcu alebo na žiadosť žiaka, ktorý je plnoletý.

Mechanizmy dodržiavania práv

NA KOHO SA MÔŽETE OBRÁTIŤ V PRÍPADE PORUŠOVANIA PRÁV DETÍ SO ŠVVP

PODANIE SŤAŽNOSTI K RIADITEĽOVI ŠKOLY

V zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov je sťažnosťou podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorým sa domáha svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že došlo k ich porušeniu alebo ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy. Poukazuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie je v pôsobnosti orgánu verejnej správy. Lehota na vybavenie sťažnosti je 60 dní.

PODANIE SŤAŽNOSTI ZRIAĐOVATEĽOVI

V prípade, že nie ste spokojní s tým ako vybavil Vašu sťažnosť riaditeľ školy, ako nadriadený pedagogického zamestnanca, prípadne sa týka sťažnosť priamo jeho konania, môžete podať sťažnosť na vyššiu inštitúciu, teda na mesto alebo obec, prípadne iného zriaďovateľa. Lehota na takejto vybavenie sťažnosti je tiež 60 dní.

PODANIE SŤAŽNOSTI NA ŠTÁTNU ŠKOLSKÚ INŠPEKCIU

Na Štátnu školskú inšpekciu je možné podať sťažnosť priamo, nie je nutné ju dodržať žiadnu postupnosť. Štátna školská inšpekcia môže konať iba vtedy, ak je Vaše dieťa ešte stále žiakom danej školy. Ak dieťa preložíte, ŠŠI môže urobiť v danej veci kontrolu (napríklad dodržiavanie IVVP u žiakov) avšak nebude už riešiť konkrétne porušenia práv Vášho dieťaťa. Taktiež platí zákonná lehota 60 dní.

PODANIE PODNETU

Okrem sťažnosti môžete podať podnet na rôzne orgány verejnej správy. Ak neviete presne konkretizovať porušenie práv, je možné riešiť to podaním podnetu. Podnety môžete smerovať na ministerstvá, okresné úrady, mestá či obce, poslancom NRSR a podobne. Podnety občanov pomáhajú riešiť aj občianske združenia v rámci aktivít obhajovania práv. Naše združenie sa venuje obhajovaniu práv detí a rodín s AS/PAS, môžete nás v prípade potreby kontaktovať.

MEDIÁCIA A PRÁVNE SLUŽBY

V prípade sporov alebo hrozby sporov je možné sa obrátiť na Slovenskú komoru mediátorov. Mediátori riešia spory mimosúdnu cestou, a to aj v oblasti školských problémov. V istom bode totiž môže byť spor medzi školou a rodičom predmetom súdneho sporu. S mediáciou musí súhlasiť aj druhá strana. Ďalšou možnosťou sú služby právnických kancelárií.

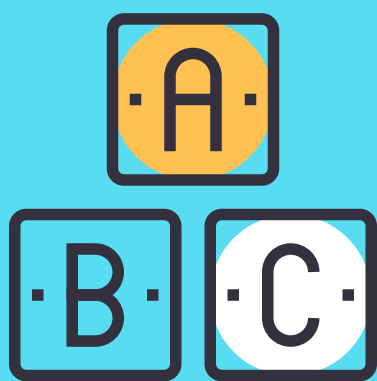
SŤAŽNOSŤ MÔŽETE PODAŤ PÍ SOMNE - POŠTOU ALEBO ELEKTRONICKOU POŠTOU. VAŠA SŤAŽNOSŤ MUSÍ BYŤ ZROZUMITEĽNÁ, MUSÍ Z NEJ BYŤ JEDNOZNAČNÉ PROTI KOMU SMERUJE, NA AKÉ NEDOSTATKY POUKAZUJE, ČOHO SA DOMÁHATE A MUSÍ BYŤ PODPÍ SANÁ. ANONYMNÉ SŤAŽNOSTI SA NEPRIJÍ MAJÚ.

V PRÍPADE ÚSTNEHO PODANIA SŤAŽNOST NAPRÍKLAD V ŠKOLE, MUSÍTE ŽIADAŤ VYHOTOVENIE ZÁZNAMU O PODANÍ SŤAŽNOSTI V KNIHE SŤAŽNOSTÍ, KTORÚ JE ŠKOLA POVINNÁ VIESŤ. BEZ TOHO SŤAŽNOSŤ NEMÁ PRÁVNÚ RELEVANCIU.

Mechanizmy dodržiavania práv

NA KOHO SA MÔŽETE OBRÁTIŤ V PRÍPADE PORUŠOVANIA PRÁV DETÍ SO ŠVVP

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV

Verejný ochranca práv je zriadený z titulu monitorovania a kontroly práv občanov SR, zakotvených v ústave. V súčasnosti plní túto funkciu Prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD., verejná ochrankyňa práv. Podnety je možné podávať mailom na adresu: podnet@vop.gov.sk, poštou a aj osobne v kancelárii VOP.

viac informácií na <https://www.vop.gov.sk/postup-pri-podavani-podnetu>

KOMISÁR PRE DETI

Dieťa má právo obrátiť sa na komisára pre deti priamo alebo prostredníctvom inej osoby aj bez vedomia rodičov, poručníka, opatrovníka alebo inej osoby, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov. Každý má právo obrátiť sa na komisára pre deti v prípade porušovania alebo ohrozenia práv dieťaťa.

www.komisarpredeti.sk, mail info@komisarpredeti.sk

KOMISÁR PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Komisár pre OZP preveruje podnety týkajúce sa ľudí so zdravotným postihnutím, ktorí sa domnievajú, že boli poškodení konaním autorít a subjektov Slovenskej republiky. V súčasnosti funkciu zastáva JUDr. Z. Stavrovská. Podnet je možné podať priamo cez webovú stránku a/alebo na sekretariat@komisar.sk viac info na www.komisarprezdravotnepostihnuty.sk

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

SNLP plní funkciu národnej inštitúcie na ochranu a podporu ľudských práv (NHRI) a v roku 2004 sa stalo slovenským antidiskriminačným orgánom, t. j. pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona, zhromažďuje a poskytuje informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme.

EURÓPSKY SÚD PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa považuje za obeť porušenia jej práv zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd

<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Zastupovanie-SR/Zastupca-SR-pred-ESLP/Zakladne-informacie-o-konani-pred-ESLP.aspx>

- (1) ĽUDIA SÚ SLOBODNÍ A ROVNÍ V DÔSTOJNOSTI I V PRÁVACH. ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY SÚ NEODŇATEĽNÉ, NESKUDZITEĽNÉ, NEPREMLČATEĽNÉ A NEZRUŠITEĽNÉ.
- (2) ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY SA ZARUČUJÚ NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY VŠETkým BEZ OHĽADU NA POHLAVIE, RASU, FARBU PLETI, JAZYK, VIERU A NÁBOŽENSTVO, POLITICKÉ, ČI INÉ ZMÝŠĽANIE, NÁRODNÝ ALEBO SOCIÁLNY PÔVOD, PRÍSLUŠNOSŤ K NÁRODNOSTI ALEBO ETNICKEJ SKUPINE, MAJETOK, ROD ALEBO INÉ POSTAVENIE. NIKOHO NEMOŽNO Z TÝCHTO DÔVODOV POŠKODZOVAŤ, ZVÝHODŇOVAŤ ALEBO ZNEVÝHODŇOVAŤ

Vzdelávanie detí s AS počas pandémie

Od okamihu zatvorenia škôl takmer úplne vymizli informácie a odporúčania, určené pre deti so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami. Táto skupina detí pravidelne vypadávala z oficiálnych odporúčaní počas celého obdobia dištančného vzdelávania, a veľmi malá pozornosť jej bola venovaná aj po znovu otvorení škôl. Mnohí z rodičov zažívali to, že pri zadávaní úloh na diaľku aj pri ich hodnotení neboli nijako zohľadňované individuálne vzdelávacie programy a odporúčania pre deti so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami. Mnohé deti s AS majú pridružené aj ďalšie poruchy učenia alebo pozornosti, preto im bežné zadania úloh spôsobovali niekoľkonásobne väčšie problémy. Sporadické iniciatívy na stránkach neziskových organizácií, alebo VUDPaPu obsahovali veľmi málo materiálov k danej problematike, a neexistovala žiadna snaha či usmernenie k tomu, ako prispôbovať zadania a hodnotenie špeciálnym potrebám detí z tejto skupiny.

Pri prezentovaní plánovanej koncepcie inklúzie Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR táto skupina detí zostáva naďalej neviditeľnou. Nereflektuje špecifickú situáciu detí **na spektre autizmu**, ktoré spomedzi detí so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami majú ešte ďalšie odlišnosti, ktoré je nutné zohľadniť pri príprave akýchkoľvek koncepcií a zmien v rámci vzdelávania. Podľa údajov zo začiatku školského roka 2019/2020 je školách viac ako 40 tisíc detí so špeciálnymi – výchovno – vzdelávacími potrebami. To sú tie, ktoré majú urobenú diagnostiku, v skutočnosti je ich oveľa viac.

Prieskum situácie

V rámci spolupráce s celoslovenským občianskym združením HANS, ktoré ako jediné na Slovensku združuje jednotlivcov a rodiny s Aspergerovým syndrómom a vysoko funkčným autizmom sme zrealizovali **rýchly prieskum**, s výsledkami ktorého by sme Vás chceli oboznámiť.

66% detí, ktorých rodičia sa do prieskumu zapojili, je začlenených v bežnej škole. Iba 1% opýtaných uviedlo, že sa dobrovoľne rozhodli pre domáce vzdelávanie, oproti tomu až **8,1% uvádza, že boli k domácejmu vzdelávaniu donútení okolnosťami.** Ďalších 9,7 % detí je individuálne vzdelávaných zo zdravotných dôvodov a 12,9% navštevuje triedu pre deti s normointelektom v špeciálnej škole.

32,8% detí má vyučovanie skrátené na nižší počet hodín, oslobodenie od výchov má 17,2% detí. 42,1% detí je na vyučovaní po celý čas samostatne. Pokiaľ ide o **asistenta učiteľa**, 17,2% detí má počas vyučovania celý čas asistenta, 21,9% je na celom vyučovaní, ale asistenta nemá na celý čas. V 10,9% prípadov deťom robí asistentku matka, a **14,7 % rodičov uvádza, že väčšina vzdelávania prebieha pri skrátenom vyučovaní za pomoci rodiča doma.** Takto fungujú deti s AS počas bežného vzdelávania. **Percento detí, ktoré sú nútené aj počas bežného chodu školy vzdelávať sa pri skrátenom vyučovaní za pomoci rodiča doma, je podľa nášho názoru neúmerne vysoké.** Rodičia detí s AS prakticky zažívajú počas bežného vzdelávania

situáciu porovnateľnú so situáciou počas uzavretia škôl, a to počas celej školskej dochádzky dieťaťa, čo má negatívny dopad na život celej rodiny. **Vy osobne ste sa, pán minister, vyjadrili, že chcete dosiahnuť taký stav, aby nikto nebol nútený k domácomu vzdelávaniu nedobrovoľne.** Existujú však aj iné, skryté formy, ktoré nie je možné odhaliť bez spolupráce s nami, rodičmi detí s AS a ŠVVP.

Počas dištančného vzdelávania mali mnohé deti a AS a PAS veľké problémy zapojiť sa do online vzdelávania, ak vôbec prebiehalo. Prekážal im hluk, narušenie režimu, komunikácia s učiteľom, aj s ostatnými deťmi. Tieto ťažkosti vyplývajú zo špecifik týchto detí, ktoré nedokážu jednoducho prepnúť na iný režim, rýchlosť adaptácie na novú situáciu je pomalá, a narušenie režimu v spojení so zmyslovou hypersenzitivitou im robí obrovské problémy. **Napriek tomu, že deti s AS majú vypracované individuálne výchovno - vzdelávacie programy** aj s odporúčaniami, najčastejšími problémami počas dištančného vzdelávania boli:

35,9% rodičov uvádza, že dieťa sa cítilo preťažené množstvom úloh

29,7% uvádza, že zadania **neboli prispôsobené potrebám dieťaťa**

23,4% uvádza ťažkosti so zvládaním termínov zadaní

20,3% uvádza, že viazla komunikácia s učiteľmi

Bežné vyučovanie

Ohľadne situácie počas bežného vyučovania: **až 59,3%** rodičov uvádza, že **rovnako počas bežného vyučovania** im najväčší problém robí **nepochopenie učiteľov pre špecifiká a potreby dieťaťa**,

39,2% považuje za najväčší problém **nedodržiavanie odporúčaní poradne a IVVP dieťaťa**

35,6% konštatuje málo asistentov učiteľa a príliš veľa učiva

49,2% uvádza ako problém písanie domácich úloh

a ako hlavný problém vidí nedostatočnú prácu s triednym kolektívom pri akceptácii dieťaťa so ŠVVP 32,2% rodičov a 28,8% vidí problém v postojoch rodičov ostatných detí.

Potreby rodín

Na základe uvedených skutočností si dovoľujeme poukázať na fakt, že **špecifické potreby detí so spektrom autistických odlišností** sú dôležitou témou, ktorá nesmie byť prehliadaná pri snahe o zlepšenie situácie v našom školstve a pri riešení koncepcie inkluzívneho vzdelávania. Kľúčovou je z nášho pohľadu tiež podpora a spolupráca s diagnostickými centrami a so súkromnými centrami špeciálne - pedagogického poradenstva, ktoré sa za roky svojho pôsobenia vyprofilovali ako špecialisti na túto problematiku. Zaznávanie ich úlohy je obrovským rizikom pre **vypadávanie našich detí z hlavného prúdu vzdelávania**, nemožnosti dosiahnuť ich maximálny rozvoj v zmysle požiadaviek Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, a ochudobnenie spoločnosti o ich talenty. K riešeniu tejto problematiky je potrebná úzka spolupráca s rodičmi detí s AS a ďalšími formami autizmu.

Zavádzanie koncepcie inkluzívneho vzdelávania sa nezaobíde ani v zahraničí bez spolupráce s rodičmi a bez partnerského a rovnocenného prístupu škôl voči rodičom. Na tlačovej konferencii dňa 6. júla 2020 bola verejnosť informovaná o výskume potrieb škôl s ohľadom na situáciu okolo koronavírusu, avšak na skutočné zmapovanie potrieb je nutné do takéhoto výskumu zapojiť aj rodičov.

Väčšina odporúčaní rodičov v našom prieskume sa týkala práve potreby vzdelávania a pochopenia špecifík našich detí v školskom systéme. **Je veľmi ťažké vysvetliť, ako mimoriadne záleží u týchto detí na vhodnom prístupe a porozumení ich potrebám, že ich potreby sú umocnené ešte aj v porovnaní s potrebami iných skupín detí so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami.** Žiaľ, v praxi sa až veľmi často stretávame s bagatelizovaním týchto potrieb a obávame sa, že podobná situácia nastane aj po zavedení opatrení v rámci koncepcie inklúzie. Celosvetový nárast výskytu autizmu je považovaný za epidémiu, ktorá je u nás zatiaľ plošne opomínaná, pričom pri súčasnom stave sa rodí na Slovensku cca 500 – 700 detí ročne s touto odlišnosťou. O 5 – 6 rokov teda budeme mať niekoľko tisíc detí, pre ktoré je potrebné pripraviť vhodné podmienky v rámci vzdelávacieho systému. Tento nárast nie je daný iba lepšou diagnostikou.

Napriek tomu, že vnímame snahy o zavedenie dostatočnej podpory v rámci financovania inkluzívnych tímov na školách, mimoriadne potreby týchto detí nie je možné obsiahnuť bez cieleného vzdelávania sa a podpory v tejto konkrétnej téme, v ktorej sa orientuje zatiaľ aj veľmi malé percento odborníkov.

Situácia v problematike AS

Ak je v rodine dieťa s autizmom alebo Aspergerovým syndrómom, tak je to celá rodina s autizmom či Aspergerovým syndrómom. **Situácia zasahuje celú rodinu,** jej fungovanie a často aj existenciu. Zastrešujeme deti, mládež a dospelých, ktorí majú často nadanie a patria do bežných škôl, avšak súčasné prostredie či už v školách, alebo celkovo v našej spoločnosti je pre nich výrazne traumatizujúce, a často skončí tým, že v teenagerskom veku vypadávajú zo škôl, kumulujúca sa záťaž vyvoláva ďalšie pridružené problémy až dochádza k invalidizácii, takže im nedokážeme zabezpečiť dôstojný život ani rozvoj ich schopností a daností.

Prvým problémom, s ktorým sa potýkame, je samotná diagnostika. **Čakacie doby** v špecializovaných centrách ako je Andreas n.o. sú už viac ako rok. Na Slovensku je iba 49 pedopsychiatrov, a nie každý sa tejto problematike je ochotný venovať, ba dokonca sa aj tu stretávame s predsudkami, nakoľko ide o novú diagnózu, ktorú niektorí lekári neuznávajú.

Neexistujú štandardizované testy a postupy, ktoré by dali dostatočnú **validitu celej diagnostike.** Podľa údajov PhDr. Jánošíkovej (klinická psychologička a expertka na autizmus) dokonca na Slovensku nemáme ani aktuálne štandardizované psychologické intelligenčné testy, takže používame testy zastaralé a nevyhovujúce súčasným požiadavkám.

Na diagnostiku AS sa špecializujú prevažne súkromné poradne, čo zasa vytvára problém v akceptovaní diagnostických záverov napríklad zo špeciálno – pedagogických poradní v posudkovom lekárstve. Opatrovateľský príspevok, ktorý je často nutný **napriek vysokej**

inteligencii detí, nakoľko také dieťa často potrebuje mimoriadnu a zvýšenú starostlivosť oproti deťom svojho veku, je často odmietanú z banálnych dôvodov- že dieťa vidí, že sa dokáže samo najesť a podobne. Okrem toho sú v súčasnosti súkromné centrá špeciálnopedagogického poradenstva **existenčne ohrozené**, napriek zavádzaniu inkluzívneho prístupu v školách, pretrváva pocit, že zbytočne odčerpávajú finančné prostriedky, pričom **ich expertíza je nenahraditeľná** bežnými školskými psychológmi a špeciálnymi pedagógmi.

Vysoko špecifické potreby AS/PAS

Ľudia s autizmom a to tak deti ako aj dospelí, výrazne **vypadávajú zo všetkých systémov** a odporúčaní, ktoré náš štát v tejto oblasti vytvoril. Ich špecifiká musia byť zohľadňované v každom smere, hoci argumenty predstaviteľov verejných inštitúcií sú také, že náš systém je nastavený dobre, a nezakladá sa na jednotlivých diagnózach, v tomto prípade je to problém, pretože **systém nie je dostatočne flexibilný** na to, aby pokryl skutočné potreby ľudí a rodín s AS a VFA.

Ďalším príkladom je riešenie **invalidného dôchodku**, kedy napríklad 19 ročnému Aspergerovi posudkový lekár tvrdil, že je to veľmi čudné, ak mal diagnózu zistenú až v 14 tich rokoch, pretože on bol aktuálne na školení kde im tvrdili, že sa to dá zistiť už v 18 tich mesiacoch. Je nemysliteľné, aby mladý človek s AS, so sociálnou fóbiou a ťažkou depresiou, mohol argumentovať lekárovi v takejto veci. Lekár totiž zabudol na to, že pred 15 timi resp.18 timi rokmi, keď sa tento mladý človek narodil, diagnostika zďaleka nebola na tej úrovni ako je dnes. S týmto argumentom sa stretávame opakovane, u 25, 30 ročných aspergerov, aj keď celkový klinický obraz ich doterajších ťažkostí poukazuje jasne na to, že ich základom je práve Aspergerov syndróm, lekári argumentujú tým, že táto porucha sa zisťuje už v detstve. Máme dojem, že boli takto nainštruovaní centrálny, a že absencia diagnostiky v predchádzajúcich 20 rokoch im iba prišla vhod na to, aby nemuseli priznávať týmto mladým ľuďom príspevok, ktorý kompenzuje ich nemožnosť resp. ťažkosti sa zamestnať. Každý rodič a každý mladý človek by bol veľmi rád, keby sa uplatnil v živote, a netrpel rôznymi pridruženými ochoreniami ako je obsedantno – kompulzívna, porucha, depresia či psychotické ochorenia, ktoré žiaľ, sú častým dôsledkom tejto vrodenej odlišnosti v nastavení a štruktúre mozgu a jeho činnosti. My však v našej krajine čakáme až dovtedy, kým mladý človek neprepadne do hlbokých depresí a jeho stav sa nezhorší natoľko, aby mu musela byť priznaná nejaká podpora, namiesto toho, aby sme takémuto prepadu, často nezvratnému, predišli, a to aj priznaním potrebných kompenzácií.

Takýchto **príbehov poznáme desiatky až stovky**, nakoľko na sociálnych sieťach sme v kontakte s viac ako 2 500 členmi rôznych skupín. Realizujeme podporné skupiny, podporné aktivity, a to tak v oblasti inklúzie vo vzdelávaní, ako aj zamestnávania.

Naša predsedníčka je **členkou pracovnej skupiny**, zriadenej pri Výbore pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorý funguje na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny. Táto pracovná skupina bola zriadená v januári 2020 s cieľom vytvoriť **koncepciu** riešenia problematiky autizmu na Slovensku. Činnosť pracovnej skupiny bola zatiaľ prerušená, čo nás

veľmi mrzí, nakoľko do aktuálnych návrhov na strategické riešenia na Slovensku by bolo veľmi potrebné zahrnúť aj problémy ľudí a rodín s autizmom a Aspergerovým syndrómom.

Návrhy riešení

Potreby detí, mladých ľudí a rodín s Aspergerovým syndrómom sú akýmsi lakmusovým papierikom v tejto spoločnosti. Ťažkosti týchto výnimočných ľudí nastavujú veľmi presné zrkadlo chybám systému, ale aj chybám obyčajnej ľudskosti a porozumenia. Z koncepčných a celospoločenských problémov by nám určite pomohli riešenia v nasledovných oblastiach:

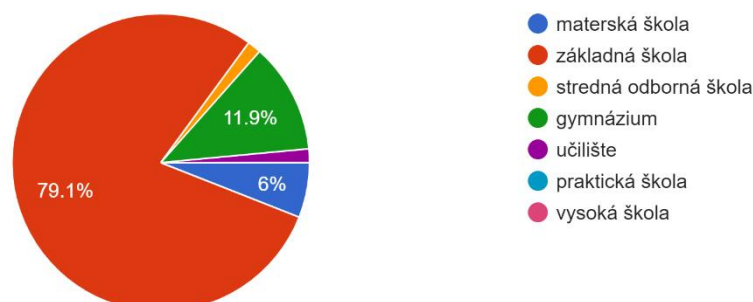
- vytvorenie celoštátnej a **záväznej koncepcie** riešenia problematiky ľudí s autizmom a Aspergerovým syndrómom
- zriadenie **Národného diagnostického centra pre autizmus**, ktoré by poskytovalo diagnostické aj terapeutické služby aj v pobočkách na celom Slovensku – v Českej republike je takýmto centrom NAUTIS, pričom krajské mestá majú tzv. PAS Pointy kde sa riešia problémy rodín s PAS na krajskej úrovni
- podpora flexibilných foriem vzdelávania v školách, od základnej až po vysoké školy, vrátane dištančného individualizovaného vzdelávania, zavedenie príspevku pre deti vzdelávané doma, ktorý by poberali rodičia
- podpora **flexibilnej práce žien**, zdieľaných pracovných miest a podobných foriem práce aj pre matky detí s AS a VFA a PAS – napríklad aj školy by mohli byť zároveň miestami, kde matka privezie svoje dieťa a zostane na pracovisku, vytvorenom pri škole, počas jeho vyučovania
- **reforma posudkovej činnosti**, zameraná na pokrytie potrieb žiadateľov, namiesto zamerania na hľadanie dôvodov, prečo podporu neposkytnúť, so zohľadnením špecifik spektra autistických odlišností vrátane Aspergerovho syndrómu.
- **podpora neziskových organizácií** venujúcich sa problematike osôb s rôznymi formami zdravotného postihnutia – u nás úplne absentuje dlhodobá a systematická podpora činnosti takýchto organizácií, prípadne štipendií pre lídrov organizácií, ktorí teraz musia polovicu svojho času venovať získavaniu financií na fungovanie organizácie a svoje živobytie, namiesto toho aby venovali celý čas pomoci rodinám a riešeniu danej problematiky
- vytvorenie **systému flexibilných komunitných sociálnych služieb**, ktoré by umožňovali život v komunite, s podporou napríklad suportívnych odborných tímov aké fungujú vo Veľkej Británii, kde môže napríklad mladý človek s autizmom zavolať aj večer svojmu mentorovi, ak má nejaký problém ktorý potrebuje riešiť. Takéto služby by mali zahŕňať aj koučovanie pri nástupe do zamestnania, terapie pre deti a mladých ľudí v rozhodujúcich obdobiach života, vrátane terapií pre rodičov a súrodencov

- dotýka sa nás tiež potreba reformy **psychiatrickej starostlivosti**, poskytovania zdravotnej starostlivosti (príkladom je zubné ošetrovanie, ktoré v anestéze poskytujú asi 3 pracoviská na Slovensku, s čakacou dobou viac ako 1 rok)
- **prekonanie rezortizmu** , ktoré vedie k tomu, že zo systému podpory nám vypadol človek a jeho potreby. V školách nás posielajú vybaviť osobného asistenta na úrad práce, osobný asistent však nemôže ísť do školy, a asistenta učiteľa dieťa nedostane alebo má asistent na starosti ešte ďalšie tri problémové deti bez diagnózy, hoci bol pridelený dieťaťu s AS na 100%.

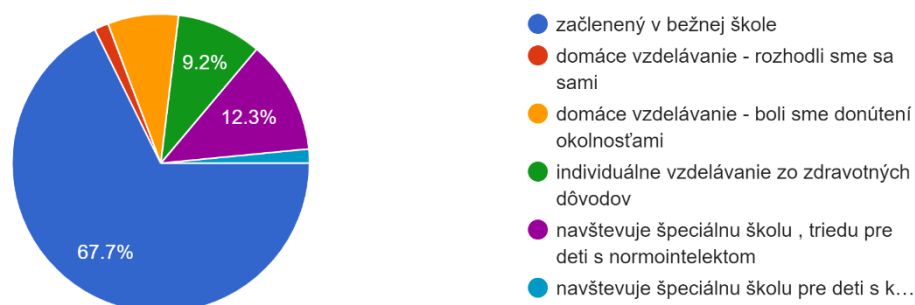
PRIESKUM K SITUÁCIÍ DETÍ S ASPERGEROVÝM SYNDRÓMOM, VYSOKOFUNKČNÝM AUTIZMOM A ĎALŠÍMI ODLIŠNOSTAMI V ŠKOLSTVE A VO VZDELÁVANÍ POČAS DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA AJ MIMO NEHO

Prieskumu sa zúčastnilo 67 respondentov, rodičov detí s AS, realizované 1.- 10. júla 2020

Typ školy, ktorú dieťa navštevuje
67 responses

Spôsob plnenia školskej dochádzky
65 responses

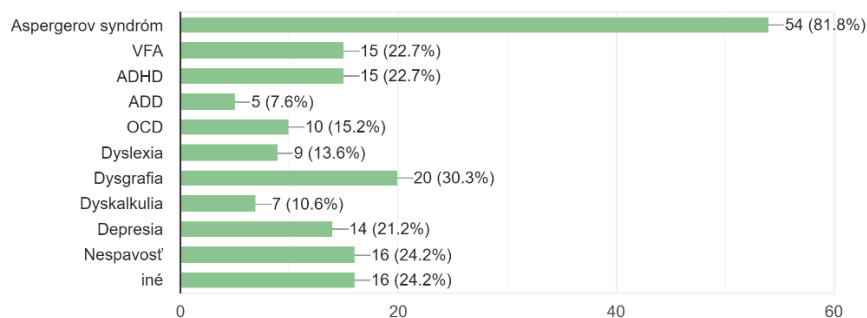

Rozhodli sa sami pre domáce vzdelávanie: 7,7 %

Donútení okolnosťami: 1,5%

Špecifiká Vášho dieťaťa (zaškrtnite každú odpoveď, ktorá sa Vás týka)

66 responses

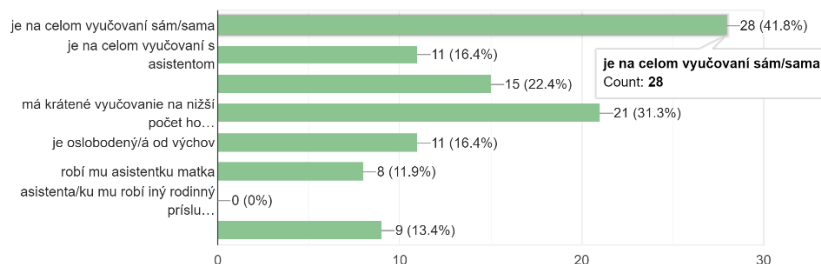

Ako Vaše dieťa bežne funguje v škole?

1. je na celom vyučovaní sám/sama 41,8%
2. je na celom vyučovaní s asistentom: 16,4%
3. je na celom vyučovaní, ale asistenta má iba na niektorých hodinách: 22,4%
4. má krátené vyučovanie na nižší počet hodín: 31,3%
5. je oslobodený/á od výchovy: 16,4%
6. robí mu asistentku matka: 11,9%
7. asistenta/ku mu robí iný rodinný príslušník: 0%
8. väčšina vzdelávania prebieha pri skrátenom vyučovaní za pomoci rodiča doma: 13,4%

Aký je bežný režim Vášho dieťaťa (môžete zaškrtnúť aj dve možnosti, napríklad skrátené vyučovanie a je na celom s asistentom)

67 responses

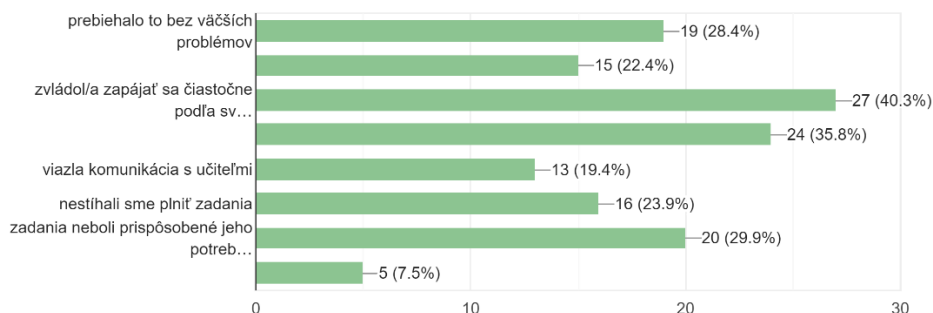
Ako ste fungovali počas dištančného vzdelávania:

1. prebiehalo to bez väčších problémov: 28,4%
2. nechcel/a sa zapájať do dištančného vzdelávania: 22,4%
3. zvládol/a zapájať sa čiastočne podľa svojich možností (napríklad iba počúva, nechce byť vidieť na kamere): 40,3%
4. úloh bolo príliš veľa, cítil sa preťažený/á: 35,8%
5. viazla komunikácia s učiteľmi: 19,4%
6. nestíhali sme plniť zadania: 23,9%
7. zadania neboli prispôbené jeho potrebám a IVVP: 29,9%

8. učitelia nechceli akceptovať jeho tempo: 7,5%

Ako ste fungovali počas dištančného vzdelávania? (môžete označiť viac odpovedí)

67 responses

Situácia počas vzdelávania ilustrovaná na príkladoch:

Nemali sme dištančné, len mailmi zadávanie, odmietal odo mňa vysvetlenie nových vecí, nestíhali sme zadania, lebo boli rovnaké ako pre ostatných, museli sme skracovať, presúvať, hnevalo ho najmä množstvo. Postupne sme vyladili a celkom zvládol.

Neschopnosť prispôbiť sa zmene a s tým súvisiacej zmene požiadaviek, formy učenia.

Problémom bola prvá online hodina a písomky kde sa odpočítaval čas, zosúladiť úlohy aj s mladšou dcérou plus domácnosť a homeoffice

Žiadna metodika, ako učiť dieťa doma

Akceptácia toho že sa ma vzdelávať doma vo svojej komfortnej zóne. Maximálna averzia už voči slovu úloha. Vôbec ho dostať do procesu robenia úloh bol najväčší boj. Povedal mi že učí sa v škole nie doma. Nepochopenie celej situácie - dieťa si myslelo že ma prázdniny.

Koncom marca som dostala sms, aby si syn robil nejaké testy na edupage a tým to cele skončilo. Žiadne online vzdelávanie, nič. Pokyny od učiteľov pre všetkých žiakov rovnaké, typu- urob si poznámky, pozri si učivo atď.. Absolútne nevyhovujúce. Po troch mesiacoch mi volal triedny učiteľ, aby sme odovzdali knihy. Smutné.

Pomohli by nám inštruktážne videá na jednotlivé predmety, online vyučovanie nebol schopný absolvovať, rušili ho tam tváre ostatných spolužiakov, rozprávanie mimo témy, on potreboval len "výklad"

kopili sa úlohy , nove učivo nebolo vysvetlene učiteľom, ale cez edupage odkaz na čísla str.

Neakceptácia AS a jeho možností. Napr. dostal 5 z úloh, ktoré nevypracoval, aj keď som vysvetlila, prečo.

Odmietal sa učiť doma keď nevidel, že musia pracovať aj ostatné deti, neveril, že úlohy posiela učiteľka

Nepochopenie,neakceptácia diagnózy a následných ťažkostí zo strany pedagógov.

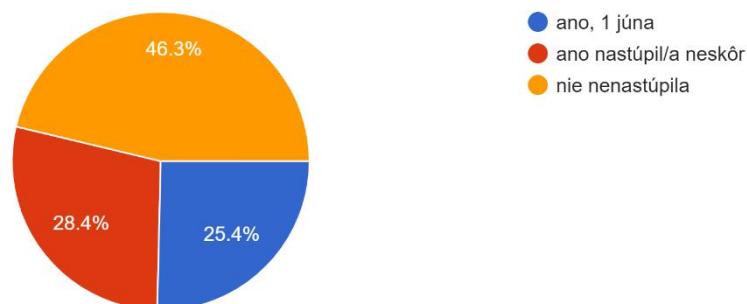
Zadania úloh boli väčšinou popísane veľmi stručne, neporozumel im. Testy nemal ani časovo ani kvantitatívne upravené oproti bežným žiakom-nezvladal ich vypracovanie. Len niekoľkí učitelia boli ochotní sa mu venovať individuálne. Ročník pre nezvládnutie bude opakovať.(stredná škola)

Žiadna pomoc zo strany skolí. Škola stav mňa matky samo živiťky pracujúcej 8hod denne home office vôbec neriešila, žiadne otázky ci stíhame, ci máme možnosti, ci vieme ako.. Atd.. Syna žiaka 1triedy som ako samouk učila písať nove písmenka a ostatne učivo a po apelovaní na školu, aby mi učiteľka dala aspoň rýchly kurz ako učiť, čo robiť atď. bola odpoveď školy, že je syn šikovný a učiteľka ma doma 2deti a ma to tazke.. Nakoniec som zvolila vlastný spôsob a šli sme vlastným tempom. Domáce úlohy z TV, HV a VV sme nerobili a učila som syna iba podstatne veci podľa sedliackeho rozumu..

Stále sme boli v časovom sklze, keď vypadol z rytmu bežných dni v škole (kde fungoval dobre, keďže domáca sokla a malý obľúbený dlhoročný kolektív aj učiteľky) tak bol veľmi rozhádzaný, učiť sa odmietal, úlohy boli problém. projekty, kreslenie neexistovalo. čitateľský denník vonkoncom. diktáty boli takmer nemožne (inak v škole písal pekne, úhladne, skoro až ukážkovo) čiže cele to bolo veľké trápenie, odmietal písomne testy, odpovede, úlohy, ale inak mentálne sa chytal, stíhal, odpovedal, pamätal si (až na par drobnosti) len teda interakcia na kamere, alebo v písomnej forme, všetko bolo akoby problém

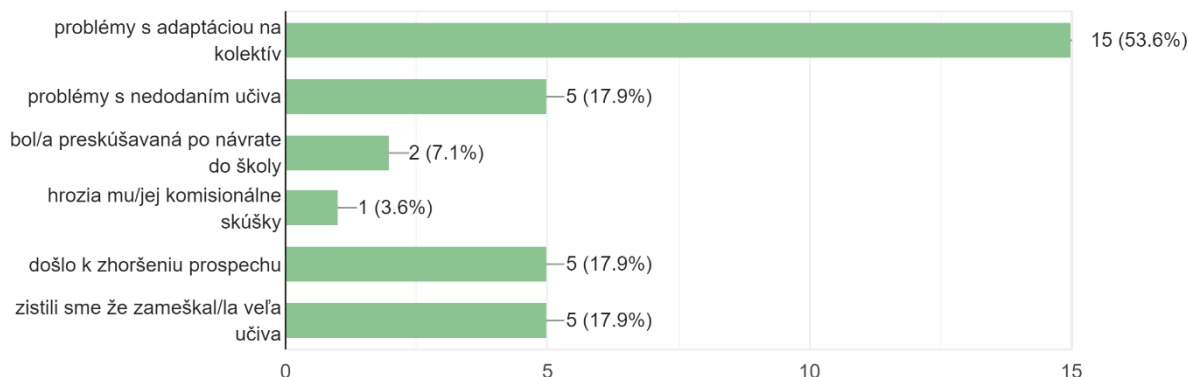
Nastúpilo Vaše dieťa po korone do školy?

67 responses

S akými problémami ste sa stretli po návrate do školy? (môžete označiť viac odpovedí)

28 responses

V otvorených otázkach, týkajúcich sa prípadných obáv z nového školského roka sa opakujú nasledovné témy:

Slabá spolupráca s rodičmi, nedodržiavanie odporúčaní v IVVP, slabá spolupráca s ČŠPP, prístup učiteľov alebo asistenta/tky, neinformovanosť a chýbajúce vzdelávanie v téme týkajúcej sa vhodného prístupu k deťom s AS a dodržiavania IVVP.

Na otázku „Čoho sa obávate po návrate do školy?“ odpovedali rodičia nasledovne:

Začlenenia do kolektívu, porozumenia zo strany pedagógov...nedodržiavanie IVVP a odporúčaní zo ČŠPP...tiež neakceptovanie matky ak rieši nejaký problém...

Pedagógovia odmietajú spolupracovať s nami a s ŠPPPC.

Obáv je viacero. Okrem toho, že sa školy budú častejšie zatvárať kvôli vírusu sa najviac obávam prerušenia v kontinuite školskej inštitúcie z hľadiska výučby i výchovy. Pri AS tu je aj faktor sociálny. Moje dieťa - piatačka - bolo vo februári naučené na pravidla školy a sociálny kontakt na výbornú. Po takmer troch mesiacoch karantény, sa všetko zhoršilo, vrátane fóbii, obáv strachu. A tiež v oblasti spolupráce s okolím, vrátane adaptácie v škole. Teraz ma ustavične strachy a von ju nedostanem.

Tlačenie do skráteného vyučovania , a či mu bude pridelená asistentka ktorú mal sľúbenú.

Nekompetentnosť učiteľky

Forma vyučovania a rozsah osnov nekorešponduje so schopnosťou môjho syna zvládnuť v takom rozsahu preberané učivo, potreboval by sa učiť so špeciálnym pedagógom alebo kvalifikovaným asistentom, väčšina vzdelávania prebieha doma za prítomnosti mňa (matky), v škole musíme absolvovať pravidelné preskúšanie a písomky, syn neznáša pracovné listy, testy, pracujeme pri učení s Montessori materiálom

Bojím sa, že zas budem musieť stále dookola žiadať, aby s nim pracovali podľa IVVP, že moje požiadavky berú len ako požiadavky precitlivej matky, že budem zháňať zas učivo po rodičoch spolužiakov môjho syna, učivo bude dodávané neskoro a že dieťa bude stále preťažované a

preťažené. Že učitelia nemajú o diagnóze AS ani základné poznatky a nemajú ani motiváciu to meniť.

Zatiaľ nepredložili asistentke zmluvu, nevieme či nastúpi

„Čo by ste potrebovali aby nasledujúci rok bol pre Vaše dieťa úspešný?“

Chápajúcich pedagógov, možnosť sa obrátiť na nich v čase krízy, pochopenie pre jeho zníženú pozornosť a z toho vyplývajúce akoby ignorovanie učiva.

Zohľadnene jeho individuálne potreby. Bude mať vypracovaný IVPP, preto dúfam, že to pomôže.

Správny prístup od učiteľov, asistenta.

Potrebovali by sme pochopenie...zo strany školy aj rodičov aj žiakov...ďalej zaškolenie všetkých pedagógov ktorý majú len malé inou o PAS. Tiež automatické ospravedlnenie z akcii ako výlet. plav. výcvik. exkurzie atď....bez toho aby rodič musel zháňať ešte zvlášť ospravedlnenku

Aby škola/pedagógovia vedeli flexibilne reagovať na potreby dieťaťa, aby bol vytvorený prehľadný systém zadávania úloh v prípade, že dieťa ostane doma na sociálnom voľne.

IVP ktorý škola dokáže dodržať

Aby mal prispôsobené učivo podľa IVPP

Aby nám konečne škola urobila IVP plán, ktorý som tento sk. rok ešte ziel nedostala a aby ho škola dodržiavala tiež. Komunikácia zo strany školy ci syn zvládol učivo kde ma rezervy apod. ešte neprebehla, privítala by som spätnú väzbu na obdobie učenia počas pandémie.

Nevyradovanie dieťaťa len preto že má diagnózu. Nedávať mu pociťovať, že je iné pred celou triedou. Prítomnosť sľúbenej asistentky učiteľa.

Individuálny študijný plán s individuálny prístup zo strany učiteľov. Aby pochopili a rešpektovali, že niektoré zadané úlohy proste neurobí, lebo sú to preňho príliš osobné témy. Doteraz boli takéto úlohy, ktoré odmietol urobiť hodnotené známku: 5.

Upravené osnovy jeho potrebám, individuálny prístup a kvalifikovaná odborná pomoc a zastrešenie zo strany školy

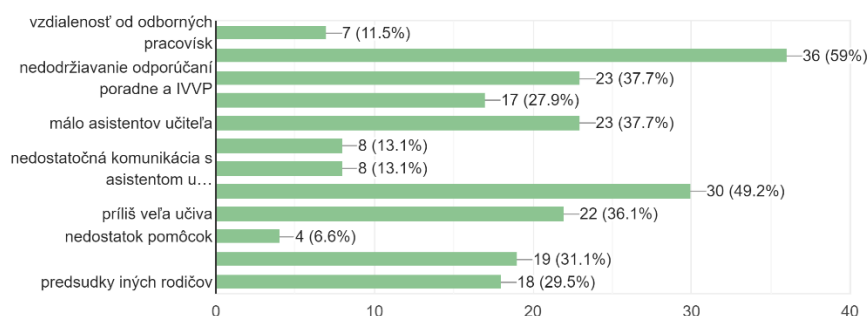
V prvom rade vzdelanosť učiteľov o diagnóze AS a aby bolo povinne pracovať podľa IVPP a nezabúdať naň stále dookola. Potreba asistenta, ale diskkrétne, aby dieťa nebolo poväzovane a samo seba nepovažovalo za hlúpe, aby asistent bol súčasťou triedy a pomáhal všetkým podľa ich

potrieb. Aby mi učivo bolo dodávané včas, pretože kvôli preťaženiu dieťaťa v škole ideme od nového šk. roku na striedavé vzdelávanie. Potrebne by bolo rešpektovať jeho individuálne potreby a rozvíjať jeho talenty, ktoré v škole skôr zakrpatievajú...

Čo vám spôsobuje najväčšia ťažkosť?

Čo Vám spôsobilo resp. v súčasnosti spôsobuje najväčšie ťažkosť vo vzdelávaní a fungovaní Vášho dieťaťa? Otázka je myslená všeobecne, netýka sa obdobia karantény a dištančného vzdelávania.

61 responses

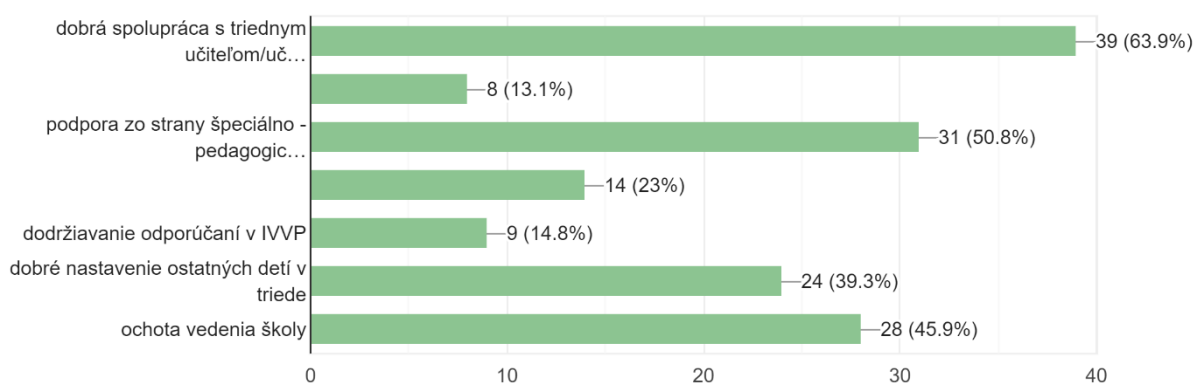

1. vzdialenosť od odborných pracovísk: 11,5%
2. nepochopenie zo strany niektorých učiteľov: 59%
3. nedodržanie odporúčaní poradne a IVVP: 37,7%
4. nedostatočná spolupráca medzi školou a nami rodičmi: 27,9%
5. málo asistentov učiteľa: 37,7%
6. striedanie asistentov (dieťa nemá vlastného a asistent pracuje aj v iných triedach): 13,1%
7. nedostatočná komunikácia s asistentom učiteľa: 13,1%
8. písanie domácich úloh: 49,2%
9. príliš veľa učiva: 36,1%
10. nedostatok pomôcok: 6,6%
11. nedostatočná práca s triednym kolektívom: 31,1%
12. predsudky iných rodičov: 29,5%

Čo vám najviac pomáha?

Čo Vám naopak, najviac pomáha

61 responses

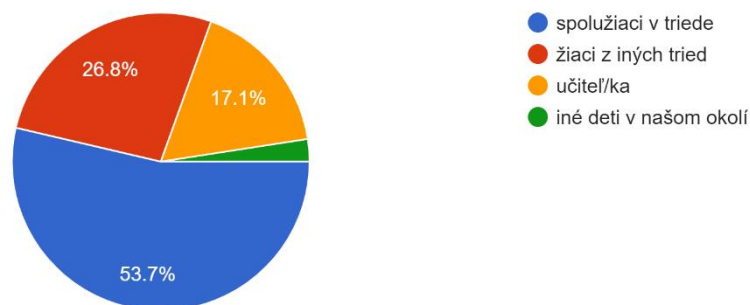
1. dobrá spolupráca s triednym učiteľom/učiteľkou: 63,9%
2. dobrá spolupráca s inkluzívnym tímom na škole: 13,1%
3. podpora zo strany špeciálnou - pedagogickej poradne: 50,8%
4. dobrá komunikácia s asistentom/kou učiteľa: 23%
5. dodržiavanie odporúčaní v IVVP: 14,8%
6. dobré nastavenie ostatných detí v triede: 39,3%
7. ochota vedenia školy: 45,9 %

Opýtali sme sa aj na tému šikany:

až 80% rodičov uvádza, že sa stretli s nejakou formou šikany v škole, niektorí dokonca od špeciálneho pedagóga alebo triedneho učiteľa

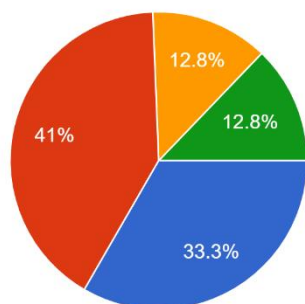
O aký typ šikany išlo?

41 responses

Riešila škola daný problém?

39 responses

- ano, zaoberali sa tým, bolo to dostatočne riešené
- ano riešili to, ale nebolo to dostatočné
- nebol to dostatočný, radšej sme zo školy odišli
- odišli sme bez toho aby sme problém riešili, nevideli sme ochotu a možnosť že sa to zlepši

Záver: najväčšie potreby:

Vzdelávanie učiteľov, asistentov učiteľa a ďalším pracovníkov škôl a poradenských zariadení v problematike vhodného prístupu k deťom s AS a ďalšími odlišnosťami

Celkovo inkluzívny prístup: spolupráca s rodičmi, adaptácia foriem aj obsahu vzdelávania a zisťovania vedomostí na individuálne potreby dieťaťa

Práca s triednym kolektívom, ďalšími rodičmi, spolupráca so špeciálno – pedagogickými poradňami (zväčša súkromnými) ktoré s problematikou pracujú dlhodobo.

Tipy na zvládanie učenia u detí s Aspergerovým syndrómom a PAS

Pri Aspergerovom syndróme a poruchách autistického spektra ide o veľmi širokú škálu potrieb a prejavov, preto to, čo funguje u jedného žiaka či študenta, nemusí platiť pre iného. Ich podpora v učení musí preto prihliadať na špecifiká každého jednotlivca.

Niektoré deti fungujú v „denných škatuľkách“ a je pre ne takmer nemožné preniesť aktivity z jednej „škatuľky“ do druhej. Odmietajú sa doma učiť, mama je pre nich jednoducho mama a nie učiteľka, a domáce prostredie neslúži na vzdelávanie, ale na odlišné aktivity. V tomto prípade môžete skúsiť online učenie sa priamo s pani učiteľkou, čo môže výrazne pomôcť, ale je to veľmi individuálne. Dôležité je nevytvárať tlak na to aby sa dieťa za každú cenu zapojilo – tlak je pre deti s AS takisto ťažko zvládnuteľný. Niektorým z nich sa naopak, uľavilo v tom, že nemusia riešiť sociálne situácie, spojené s návštevou školy, a venujú sa učeniu aj svojim záľubám úplne v pohode.

Niektoré deti, najmä dievčatá, majú obrovský stres už zo samotného faktu, že im chodia úlohy cez internet. Odmietajú komunikovať elektronicky, sú totiž zvyknuté veľmi detailne sledovať mimické prejavy okolia. Tento aspekt komunikácie v telefonickom alebo online kontakte chýba natoľko, že im to úplne znemožňuje riešiť zadané úlohy. Je to pre ne tak obrovská neistota, že to jednoducho nezvládajú. Možnosťou pre rodičov je podklady im vytlačiť, aby pracovali „offline“, je potrebné ich oslobodiť od povinnosti sledovať vysvetľovanie alebo reagovať na vyučovanie online. Prekážať im môže aj hluk – prekrikovanie sa ostatných detí.

Aspergeri so sklonom k perfekcionizmu zase prežívajú veľkú mieru úzkosti a obáv zo zlyhania, ak vidia množstvo úloh a termínov, ktoré majú v zadaní stihnúť. Už samotná obava, že to nezvládnu, ich blokuje a vyvoláva stresové správanie a paniku. Tu je tiež potrebné redukovat termíny a množstvo zadaní, pokiaľ to rodič zvládne. Treba dať pozor na to, aby dieťa na to neprišlo, pretože môže vzniknúť narušenie dôvery medzi ním a rodičom. Dôležité je dobre to odkomunikovať s vyučujúcimi a mať s nimi dohodu aj o možných odlišných spôsoboch plnenia vzdelávacej činnosti.

U detí s AS je tiež typické striedanie výkonnosti, niektorý deň môžu mať dobrý, iný zase zlý, často bez zjavnej vonkajšej príčiny. Je potrebné to rešpektovať a podľa potreby vynechať deň – dva práce na oddych. Niektorým deťom je zase potrebnú udržať pravidelnosť a stereotyp, pretože po jeho narušení nedokážu tak ľahko nabehnúť na nový režim. Táto situácia je neobvyklá, preto sa to možno nedá presne odhadnúť, komunikujte o tom s dieťaťom a pokúste sa reagovať pružne a citlivo na jeho potreby.

Zhrnutie:

- Berte ohľad na individuálne potreby dieťaťa
- Komunikujte so školou a vysvetľujte aktuálny aj dlhodobý stav dieťaťa
- Rešpektujte zmyslové preťaženie (hluk z online vyučovania) a unaviteľnosť (častejšie prestávky či vynechanie učenia sa na jeden či viac dní)
- Využite odlišnú rolu učiteľa/ky alebo asistentky na naštartovanie pracovnej činnosti
- Hľadajte formy a obsah vzdelávania, ktorý zodpovedá záujmom dieťaťa – cez obľúbené počítačové hry, témy alebo postavy
- Rozdeľte úlohu na menšie časti
- Motivujte dieťa obľúbenou činnosťou za každú vypracovanú úlohu
- Redukujte počet úloh a termíny zadaní

- Nenúťte dieťa zapájať sa do online vyučovania
- V prípade zvýšenej úzkosti, prejavov obsedantno - kompulzívnej poruchy alebo depresie (môže sa prejavovať aj negativizmom alebo podráždenosťou) vyhľadajte odbornú konzultáciu a pomoc.
- Prvotný cieľ je dosiahnutie pohody, adaptácia na novú situáciu, až potom obsiahnutie učiva.

V podobe detí a mladých ľudí i dospelých s Aspergerovým syndrómom dostáva naša spoločnosť osobnosti, ktoré pri správnom prístupe a s vhodnou podporou dokážu byť pre ňu obrovským prínosom. Zároveň všetko to, čo potrebujú, bude prínosom a obohatením aj pre bežné deti a bežných mladých ľudí. Prijatie, akceptácia individuality, inkluzívna komunikácia a otvorenosť k zmenám je tým, čo naša spoločnosť akútne potrebuje.

O projekte:

Projekt **Podpora inklúzie** sa zameriava na vzdelávanie profesijných skupín a študentov VŠ v príprave na prácu v školstve. Nedostatok informácií a zručností vedie k porušovaniu práv detí so ZP a absencii rovnosti prístupu vo vzdelávaní. Vzdelávacie aktivity sú zamerané na porozumenie potrebám detí s AS, ADHD a pod. Advokačné aktivity v prípadoch porušovania práv detí so ZP (nedodržiavanie pokynov poradne, vyčleňovanie detí so ZP z aktivít školy) sú poskytované formou peer poradenstva. Tretia oblasť je vytvorenie publikácie k téme konkrétnych foriem porušovania práv detí so ZP na školách.

Aktivity projektu:

Živé knižnice: v minulom roku sme vyškolili aktérov živých knižníc z radov rodičov vo viacerých regiónoch, títo rodičia budú pokračovať aj v tomto projekte. O živé knižnice je veľký záujem zo strany univerzít ale aj bežných škôl. Je to veľmi účinný nástroj pre pochopenie situácie integrovaných detí špecificky detí s AS a ADHD keď sú problémy často mylne pripisované nesprávnej výchove a používajú sa preto nesprávne postupy na prácu s nimi čo vedie k porušovaniu práv detí s AS a ADHD. Aspergerov syndróm je navyše nová diagnóza ktorú poznáme v praxi max posledných 5 rokov a štandardné postupy zlyhávajú. Spolupracujeme s Prešovskou univerzitou v Prešove, s univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, s Univerzitou sv. Cyrila a Metoda v Trnave a Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre. Živé knižnice sú určené študentom pedagogiky, psychológie a špeciálnej pedagogiky, nakoľko problematika Aspergerovho syndrómu je pomerne nová a nemajú v tejto oblasti dostatok informácií.

Burza inklúzie: ponúka konkrétne metódy na inšpiráciu pre prácu s triednym kolektívom pri prijatí žiaka s inakosťou, na rozvoj osobnosti dieťaťa, riešenie problémových situácií ako aj inkluzívneho prístupu zahrňajúceho maximálny rozvoj všetkých, teda aj bežných detí v inkluzívnej škole. Účastníci získajú prehľad o prepojení témy inklúzie a ľudských práv, o možnostiach presadzovania tohoto prístupu v praxi v školách.

Advokačné aktivity (online poradenstvo, telefonické konzultácie, osobné stretnutia a konzultácie): v rámci týchto aktivít plánujeme minimálne 20 hodín poradenskej činnosti mesačne. Advokačné aktivity budú zahŕňať poradenstvo a konzultácie online, cez sociálne siete a skupiny kde radíme rodičom v problémových situáciách pri presadzovaní práv dieťaťa so ZP, pri nepriznaní kompenzácií, príprave odvolania a podobne. Budeme tiež realizovať stretnutia na školách formou individuálnych konzultácií

pre konkrétne dieťa a konkrétny problém, prípadne sprevádzať rodiča pri takýchto stretnutiach. Často totiž rodič nemá možnosti argumentovať takým spôsobom aby škola pochopila že integrácia dieťaťa so ZP je ich povinnosťou a nie dobrou vôľou, pričom tlačia rodičov do zákonom nepodložených riešení alebo situácií (napr. pokarhanie dieťaťa za správanie, ktoré musí byť v prípade AS a ADHD konzultované s poradenským zariadením, čomu sa školy vyhýbajú). Navyiac v takýchto situáciách je často rodič sám oproti 4 - 6 pracovníkom školy a vzniká pre neho traumatizujúca situácia

Publikácia k porušovaniu práv detí so ZP:

publikácia obsahujú najčastejšie príklady porušovania práv detí so Zp v školách a postupy pri ich riešení. je určená rodičom ale aj odborníkom na školách aby poznali postupy, ktoré je nutné dodržiavať a nevhodnú prax, ktorej je potrebné predchádzať (vyčleňovania dieťaťa v rámci triedy, nezákonne uložené pokarhania, nedodržiavanie pokynov poradenských zariadení, vyčleňovanie z aktivít mimo školy (škola v prírode, výlety, exkurzie) alebo z voľnočasových aktivít (krúžky). Publikácia bude dostupná v online podobe. Distribuovať ju budeme prostredníctvom MVO ktoré pôsobia v tejto oblasti a prostredníctvom našej webovej stránky.

Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a antisemitizmu a ostatným formám intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá A Centrum